

TARTU ÜLIKOOL

Pärnu kolledž

Ettevõtluse osakond

Elen Veenpere

**SPORTLASTE MIGRATSIOON EESTI
MEESTE KORVPALLI MEISTRILIIGA
NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: assistent Liina Puusepp

Pärnu 2015

Soovitan suunata kaitsmisele .....
(juhendaja allkiri)

Kaitsmisele lubatud „ .....“ ..... a.

TÜ Pärnu kolledži ..... osakonna juhataja

.....

(osakonna juhataja nimi ja allkiri)

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Elen Veenpere

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. SPORTLASTE MIGRATSIOON NING SELLE PÕHJUSED JA TAGAJÄRJED	6
1.1. Saavutusspordi ning spordimotivatsiooni olemus.....	6
1.2. Tööjõu migratsiooni põhjused ja teooriad.....	8
1.3. Sportlaste migratsiooni teooriad ning erisused võrreldes üldise tööjõu migratsiooniga.....	13
2. SPORTLASTE MIGRATSIOON EESTI KORVPALLI MEISTRILIIGAS.....	22
2.1. Sportlaste migratsioon Eesti Korvpalli Meistriliigas.....	22
2.2 Sportlaste migratsiooni uuring.....	25
2.3. Uuringu tulemused ja analüüs.....	29
2.4. Uuringu kokkuvõte ja autoripoolsed järeldused ning ettepanekud.....	39
KOKKUVÕTE.....	44
VIIDATUD ALLIKAD.....	46
Lisad.....	49
Lisa 1. Uurimistöös kasutatud ankeetküsitlus.....	49
SUMMARY.....	52

SISSEJUHATUS

Sportivaldkonna muutumine järjest kaubanduslikumaks ja ülemaailsemaks tähendab muuhulgas seda, et üha rohkem sportlasi vahetab oma karjäärieesmärke või teisi huvisid silmas pidades võistkonda ja enamustel juhtudel sellega kaasnevalt ka geograafilist asukohta. Migratsioon ehk ränne ei ole juhuslik ega ebamäärane valik ei üldise tööjõu ega ka kitsamalt sportlaste puhul – tegemist on konkreetse asu- ja töökoha vahetamise otsusega, mida mõjutavad kindlad tegurid ja eesmärgid.

Sportlaste migratsiooniotsuseid mõjutavate tegurite väljaselgitamine ja nendest tulenevate valikute ja tegevuste tagajärgede analüüsimine aitab paremini mõista sportlaste otsuseid ja tegevusi ning teha ettepanekuid selle kohta, milliste meetoditega saaks Eesti korvpallimängijate arengukeskkonda paremaks muuta ning aidata neil saavutada soovitud eesmärgid võimalikult turvalises ja efektiivses keskkonnas. Samuti on sportlaste migratsiooni põhiliste tegurite ja kalduvuste defineerimine kasulikuks informatsiooniks klubijuhtidele, treeneritele, mänedžeridele jne mängijateturu reguleerimisel ja pakkumiste tegemisel.

Lõputöö eesmärk on teha ettepanekuid Eesti Meeste Korvpalli Meistriliiga meeskondade treeneritele ning omanikele migratsiooniprotsessi positiivse mõju edendamiseks nii sportlaste isiklikule kui sihtvõistkonna arengule tervikuna. Lõputöö eesmärgi saavutamiseks on vaja leida vastused järgnevatele uurimisküsimustele: kas sportlaste migratsiooni mõjutavad tegurid erinevad üldise tööjõu migratsiooni mõjutavatest peamistest põhjustest ning kui jah, siis millised on need erinevused täpsemalt, ning kas meeskonna või asukoha vahetamine on sportlaste ja nende võistkonnaliikmete arengule kaasa aidanud või võimalike kaasnevate

kohanemisprobleemide tõttu nende arengut pigem aeglustanud.

Lõputöö eesmärgi lahendamiseks on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

- analüüsida saavutusspordi ning spordimotivatsiooni olemust;
- anda ülevaade varasemalt käsitletud migratsiooniteooriatest nii üldise tööjõu kui kitsamalt spordimigratsiooni kontekstis ning leida seoseid üldise tööjõu ja spordimigratsiooni vahel;
- tuua välja sportlaste migratsiooni eripära;
- viia läbi sportlaste migratsiooni mõjutavaid tegureid ning migratsiooni tagajärgi käsitlev uuring;
- tuginedes uuringu tulemustele, teha järeldusi ning ettepanekuid meistriliiga meeskondade treeneritele ning omanikele.

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimene peatükk keskendub nii üldise tööjõu kui spetsiifiliselt sportlaste migreerumisotsuseid mõjutavate tegurite ja sellega seotud teooriate kirjeldamisele ning annab ülevaate varem samadel või samalaadsetel teemadel läbiviidud uurimustest ning koostatud materjalidest. Lõputöö teine peatükk keskendub eelnevale teooriale toetudes konkreetselt Eesti meeste korvpalli meistriliigale ning sellega seotud sportlaste migratsiooni mõjutavate põhjuste ning migratsiooniprotsessi mõju ning tagajärgede uurimisele ankeetküsimustiku abil. Lõpetuseks käsitleb autor ankeetküsimuste vastustest saadud informatsiooni, toimub andmete analüüs ning autor esitab omapoolsed järeldused ning järeldustest tulenevad ettepanekud.

1. SPORTLASTE MIGRATSIOON NING SELLE PÕHJUSED JA TAGAJÄRJED

1.1. Saavutusspordi ning spordimotivatsiooni olemus

Selleks, et põhjalikumalt uurida sportlaste motivatsiooni migratsiooniotsuste tegemisel ning välja selgitada, kas esineb oluline vahe sportlaste migratsiooni ja üldise tööjõu migratsiooni vahel, on oluline esmalt kirjeldada saavutusspordi ning spordimotivatsiooni olemust, et teha kindlaks, millised faktorid võivad just sportlaste ehk väga kitsa sihtgrupi puhul nende otsuseid ja motivatsioonitegureid mõjutada. Järgnevas alapeatükis toob autor välja varasemalt käsitletud saavutusspordi ning spordimotivatsiooni olemust kirjeldavad teooriad.

Üks psühholoogiavaldkonna põhiküsimustest käsitleb seda, millised on põhilised juhtivad ajendid inimekäitumises ning miks oleme võimelised kasutama tohutut hulka energiat kindlate tegevuste jaoks ja samas võimetud nägema sama palju vaeva teiste tegevustega. Spordimaailmas on motivatsioon üks põhitermineid, mille all peetakse silmas kehalist aktiveerimist, organiseeritust ja erinevate käitumiste ja otsuste tõhusust. (Bollók *et al* 2011: 1)

Motivatsioon mängib olulist rolli inimeste plaanide elluviimisel ja sihtmärkide saavutamisel. Fakt, et inimene võib olla loomu poolest kas passiivne või aktiivne ja pühendunud või ükskõikne, näitab just individuaalseid kalduvusi või bioloogiliselt kindlaksmääratud omadusi, mis ilmnevad vastusena kindlatele keskkondlikele või situatsioonilistele faktoritele. Sotsiaalne kontekst on eriti märgatav faktor, mis eristab motivatsioonilisi ja arengulisi protsesse inimestes – sinna hulka kuuluvad ka isikutevahelised erinevused. Seega, motivatsiooniliste protsesside suund ja kontroll, nagu ka võimekus teadlikult ja efektiivselt käituda kindlates situatsioonides, on

erinevates inimestes erinev. (Gómez-López *et al* 2013: 434)

Enamus motivatsiooni uurivatest teadlastest ja teoreetikutest väidavad, et motivatsiooniseisundid on enamasti tungi- ja vajadusepõhised, mis tähendab seda, et neid on vaja defineerida spetsiifiliste eesmärkide ja suundumuste lõikes. Seega mõistetakse motivatsiooniseisundi kontsepti tihti kui spetsiifilise käitumise või käitumiskalduvuse põhjust. Motivatsioon on protsess, mille käigus inimene hangib ligipääsu spetsiifilistele resurssidele – andekus, energia, aeg – ja manustab neid kindlal, valitud moel. Tegemist on kahedimensioonilise protsessiga, mida kutsutakse ka „isikliku investeeringu teooriaks“. Esimene dimensioon sisaldab väliseid faktoreid, mis määravad kindlaks spetsiifilise situatsiooni tajumise. Teine dimensioon tegeleb iseenda resursside kasutamisega spetsiifilises situatsioonis, mida tajutakse subjektiivselt. (Gómez-López *et al* 2013: 435)

Motivatsiooni on käsitletud ka kahe spordiga seotud keskse konteksti spetsiifiliseks: treenimine ja võistlus (Harwood 2002: 106). Mõlemad kontekstid mängivad sportlase elus olulist rolli:

- Organiseeritud treening on see kontekst, mille siseselt sportlased arendavad oma spordispetsiifilisi oskusi (Cote *et al* 2007: 5).
- Võistlus on spordi vältimatu osa ja üks seda defineerivatest omadustest on selle „negatiivse tulemuse vastatikune sõltuvus“, mis tähendab et inimesed saavad jõuda oma eesmärkide saavutamiseni ainult kellegi teisel arvelt (Stanne *et al* 1999: 133). Treeningud ja võistlused võivad sportlase motivatsiooni mõjutada läbi erinevate saavutuslike eesmärkide, mida nad erinevates kontekstis toetavad. Saavutuseesmärgi teooria järgi (Dweck 1986) on inimeste keskseks eesmärgiks saavutuskontekstis osalemiseks arendada või demonstreerida oma kompetentsi. Samas saab kompetentsi hindamiseks kasutada väga erinevaid kriteeriume, mis omakorda loob põhja kahele eraldiseisvale saavutuseesmärgi tüübile – ülesandega seotus ja egora seotus (Nicholls 1989).

Kui inimesed on seotud ülesandega, siis nad kasutavad eelkõige iseenda hinnanguid ja

ehitavad enda motoorsete oskuste arendamise ja uute oskuste omandamiseks toel üles veendumuse oma võimetest ja efektiivsusest. Sellised inimesed keskenduvad eelkõige omaenda võimalikult mitmekülgele isiklikule arengule ja nende tajutud edukus sõltub enamasti nende pingutustest ja püsivusest – nad valivad endale kõrgetasemelisi ülesandeid ning näitavad välja kõrget visaduse taset olenemata tajutud kompetentsi tasemest. (Nicholls 1989)

Egale orienteeritud inimesed tõstavad esile normatiivse lähenemise oma oskustele, ning tajuvad oma kompetentsi läbi paranenud võimete või soorituste, mis on saavutatud väiksema pingutusega. Egale orienteeritud inimesed keskenduvad võitmisele ja nende edu tajutakse pigem läbi võrdluse teiste osaliste oskustega, olenemata pingutuse suurusel. Sellised inimesed võtavad osa saavutuslikest situatsioonidest ning kordavad ülesannet kuni nad on veendunud, et nende professionaalsuse level antud alal on võrreldes teiste osalejatega küllaldane. (Nicholls 1989)

Kuna eelnevalt mainitud teooriate kohaselt on inimeste motivatsioonitegurid väga erinevad ja tuginevad individuaalsetele kalduvustele, on oluline uurida motivatsiooni olemust ka sportlaste migratsiooni kontekstis – millised keskkondlikud või situatsioonilised tegurid mõjutavad sportlaste migratsiooniotsuseid, ning kas soov keskenduda eelkõige võimalikult mitmekülgele isiklikule sportlikule arengule kaaluvad üles üldise tööjõu migratsiooni kirjeldavates teooriates käsitletud ja määratletud faktorid.

1.2. Tööjõu migratsiooni põhjused ja teooriad

Migratsiooni definitsioon pärineb Rahvusvahelisest Migratsiooniorganisatsioonist, mis defineerib migratsiooni kui inimese või inimeste grupi liikumist kas üle rahvusvahelise piiri või riigisiselt (IOM 2014). Migratsiooni mõiste hulka laiemalt kuulub ka spetsiifiliselt tööjõu liikumine, mis mängib olulist rolli tööjõuturu painduvuse tagamisel.

Tööjõu migratsiooni all mõistetakse üldiselt nii liikumist ühelt elukutselt või kutseliselt tegevuselt teisele samas asukohas või regioonis, kui ka ruumilist liikumist. Mõlemad tööjõu liikumise mõisted on siiski on otseselt seotud migratsiooni fenomeniga, kuna tööotsimise motivatsioon esindab põhilist inimeste migratsiooni põhjust. (Ailenei, Cristescu 2010: 129)

Migratsioon saab toimuda mitmel erineval tasandil. Riigisisene migratsioon – olenemata sellest, et seda on ajalooliselt vähem uuritud kui rahvusvahelist migratsiooni – on üks võtmemehhanismidest, mis aitab toime tulla regionaalsete majanduslike kriisidega. Ometi juhivad seda protsessi, nagu ka teisi migratsiooniprotsesse, äärmiselt keerukad ja mitmetahulised otsustavad faktorid, mis võivad olla majanduslikud, sotsiaalsed, demograafilised, keskkonnaga seotud jne. (Bunea 2012: 128)

Käesolev lõputöö keskendub just ruumilisele liikumisele elukutse piires - mis kuulub siiski eranditult migratsiooni alla - et välja selgitada nimelt asukoha vahetamisega seotud põhjused ja probleemid. Samuti võtab lõputöö autor käesoleva töö kontekstis migratsiooni mõiste all arvesse nii riigisisest kui ka riikidevahelist migratsiooni, kuna tegemist on igal juhul asukoha vahetusega, millega kaasnevad kindlad otsused, mõjutused ja muutused.

Migratsioon ei ole juhuslik tegevus, vaid ratsionaalne otsus, mis koosneb kahest iseseisvast osast – esiteks – kas migreeruda, ning teiseks - kuhu migreeruda. Esimene neist esindab mikroökonomilist lähenemist, samas kui teine viitab makroökonomilisele lähenemisele – mõlemad neist on iseseisvad ja järjestikused otsused. Mikrotasandi lähenemise põhiaspektiks on üksikisiku käitumine ja faktorid, mis mõjutavad migratsiooniotsust, samas kui makrolähenemine viitab rohkem kohtadele, kui inimestele ja käsitleb pigem migreeruvaid inimhulki kui üksikisikuid. (Bunea 2012: 128)

Migratsioon koosneb kolmest põhilisest kontekstist:

1. ruumiline kontekst teeb vahet riigisisel ja rahvusvahelisel migratsioonil;

2. modelleerimiskontekst eristab mikro- ja makrolähenemisi – ehk kas migratsiooni käsitletakse üksikisiku tasemel või laiaulatuslikumas plaanis;
3. eesmärgi kontekst eristab migratsiooni põhjuseid ja selle tagajärgi. (Etzo 2008: 24)

Samuti võib vahet teha kahel erineval migratsiooni vormil: spekulatiivne ja lepinguline migratsioon. Esimene neist algab tööotsingutest, millega loodetakse leida positsioon teises asukohas, samas kui teine migratsioonivorm on esile kutsunud juba olemasolevast tööpakkumisest. (Silvers 1977: 29) Siinkohal on motivatsiooni ja migreerumispõhjuseid uurides oluline välja uurida, kas migreerumisotsus on tekkinud seoses probleemidega olemasolevas töö- või asukohas, mille tulemusena hakatakse otsima iseseisvalt uut tööd eesmärgiga migreeruda, või on migreerumine juba olemasoleva tööpakkumise tulemus.

Nagu globaalsete protsesside puhul tavaks on, on ka migratsiooniprotsesside lahtiseletamise puhul oluline majanduslik analüüs, kuid see ei pruugi endast kujutada veel täielikku ja piisavalt kõikehõlmavat selgitust - pigem on migratsiooni puhul tegemist keerulise ja muutliku vastastikuste seoste komplektiga. Need seosed on mitmekihilised ja ei hõlma vaid majanduslikke, vaid ka poliitilisi, ajaloolisi, geograafilisi ja kultuurseid faktoreid. (Maguire 2008: 24) Selle teooria põhjal võib järeldada, et selleks, et üritada selgitada tööjõu liikumist, peab lähenema võimalikult laiaulatuslikust vaatepunktist, mis hõlmab võimalikult palju erinevaid faktoreid, et välja selgitada millised neist mängivad migratsiooniotsuste kujundamisel kõige olulisemat rolli.

Migreerumisotsusele kõige laiemas plaanis aitavad kaasa mitmed tegurid. Algse asukoha ja tulevase asukoha regioonide erinevad tunnused ja potentsiaalse sihtkoha üleolek hetkeolukorrast tekitavad potentsiaalse ajendi kolimiseks, ning individuaalsed ja/või perekonnaga seotud faktorid aitavad reaalse migratsiooniotsuse tegemisele kaasa. (Greenwood 1985: 13)

Seega on lisaks migratsiooni põhilistele põhjustele ja migratsiooniotsuse ajendi tekkimisele oluline ka välja selgitada, millised on seda otsust toetavad või kiirendavad, või vastupidi, otsust aeglustavad või seda takistavad kõrvaltegurid. Mis puutub

migratsiooniteooriatesse, on kõige silmapaistvamad käsitlused neoklassikaline teooria ja tööotsimise (või töösobitamise) teooria. 1932. aastal kirjutas Nobeli preemia võitja John Hicks, et erinevused majanduslikus puhaskasumis – eelkõige palgaerinevused - on migratiooni peamiseks põhjustajaks. (Hicks 1932: 23) See avaldus oli kogu tänapäevase migratsiooniteemalise analüüsi aluseks ja moodustab neoklassilise migratsiooniteooria aluse.

Antud teooria kohaselt otsustavad inimesed püsivalt asukohta vahetada ainult siis, kui oodatavad kasud ületavad kolimisega seotud kulud (nii rahalised kui mitterahalised: transpordikulud, kolimiskulud, psüühilised kulud seoses perekonna ja sõprade mahajätmisega, elamiskulud jne). Selle teooria valguses on veel kord oluline tähelepanu pöörata ühele loodatavatest käesoleva lõputöö põhilistest uurimistulemustest, mis selgitab välja selle, kas majanduslikud põhjused on peamiseks edasiviivaks ja migratsiooniotsusele kaasa aitavaks teguriks ka sporditöölise puhul, või jäävad selles valdkonnas majanduslikud põhjused sportliku arengu kõrval pigem tagaplaanile.

Kui neoklassikaline teooria väidab, et migratsioon juhtub enne sihtkohas töö leidmist, siis tööotsingu (töösobitamise) teooria väidab, et migratsioon toimub pärast töökoha leidmist. Seega peaks migratsiooniotsust käsitlema kahes staadiumis: esiteks, kas migreeruda või mitte – võttes arvesse kaasnevaid kulusid; teiseks, kas võtta vastu kindel töökoht või mitte. (Jackman, Savouri 1992: 45)

Van der Gaag *et al* (2003: 36) koostasid väga keerulise sisemise migratsiooni põhjuste klassifikatsiooni, mis tegi vahet „nendel üksikisiku või majapidamise omadustel, mis vihjavad kõrgematele või madalamatele migratsiooni kalduvustele“ ja „faktoritel, mis tegelikult ja lõplikult kindlaks määravad, kas kolimine leiab aset ja milline sihtkoht valitakse“. Selle käsitluse kohaselt eksisteerivad nii valikulised mõjutajad (demograafilised faktorid) kui migratsiooni otsustavad tegurid. Demograafiliste tegurite hulka kuuluvad põhiliselt vanus ja sugu. Kui vanus on muutuja, siis sugu on konstant. Samuti tundub migratsioon vanusega langevat, välja arvatud perekonna- või meditsiinilist abi vajavate vanurite puhul. (Van der Gaag *et al* 2003: 36).

Borjas (2000) toob välja järgmised üldised migratsiooni otsustavad tegurid:

- Vanus: noored inimesed migreeruvad rohkem, sest neile on kokkuvõttes kättesaadav pikem periood, mille jooksul on võimalik migreerumisse investeerimisest kasu lõigata.
- Haridus: kõrgemalt haritud inimesed on rohkem valmis migreerima, kuna nad suudavad paremini hinnata töövõimaluste olemasolu erinevatel tööturgudel ja seega vähendavad oma migreerumiskulusid – hariduse asemel võib samas kontekstis võrdsustada näiteks eelneva töökogemusega ning välja selgitada, kas pikema töökogemusega või eelnevalt korduvalt migreerunud inimesed on rohkem valmis uuesti sama otsust vastu võtma ja asukohta vahetama.
- Kaugus: mida kaugemal on planeeritav uus asukoht, seda väiksem on tegelik soov migreeruda, kuna sellega seotud kulud (nii materiaalsed kui sotsiaalsed) on kokkuvõttes suuremad.

Anjomani (2002: 239) koostas analüüsi Ameerika Ühendriikide siseriiklikust migratsioonist ning defineeris oma uurimuses järgmised muutujad, mis mängivad olulist rolli migratsiooniotsuse tegemisel:

- Eelnev migratsioonikogemus - käitub kui vahendajana ja sotsiaalsete võrgustike ja informatsiooniga varustajana ning peaks mõjuma positiivselt. Samuti, kui eelneva migratsiooniga kaasnevad planeeritava sihtkoha läheduses elavad või töötavad varasemad tuttavad, on võimalik, et migreerujale on saadaval oluliselt rohkem informatsiooni võimalike töökohtade asjus ja ka majutusvõimalusi.
- Majanduslikud muutujad – piirkondlik keskmine sissetulek, tööhõive, töötute osakaal, jne – siin tuleb jällegi arutlemisele probleem, mis on juba eelnevalt püstitatud, ehk kui suur osakaal on majanduslikel kaalutlustel spordimigratsiooni kontekstis.
- Mugavustegurid – rahvaarv, ilmastikuolud, kuritegevusmäär, jne.

Võttes arvesse kõiki käesolevas peatükis eelnevalt mainitud teooriad mis käsitlevad migratsiooniotsuseid mõjutavaid tegureid, võib kokkuvõtvalt öelda, et põhilisteks

migratsiooniotsuse mõjutajateks paistavad olevat majaduslikud tegurid ja migratsiooniga kaasnevate kulude ja tulude analüüs, mida toetavad põhiliselt kaks gruppi kõrvaltegureid – demograafilised ning mugavustegurid. Nende üldiselt tööjõu migratsiooni kohta käivate teooriate põhjal saab koostada ankeetküsimustiku kitsamalt spordivaldkonna esindajatele ning vastuste põhjal teha kindlaks, millisel määral erinevad sportlaste migratsiooni mõjutavad tegurid üldise tööjõu migratsiooni mõjutavatest teguritest.

1.3. Sportlaste migratsiooni teooriad ning erisused võrreldes üldise tööjõu migratsiooniga

Lisaks üldise tööjõu migratsiooni käsitlevatele varasematele teooriatele on oluline välja selgitada nende seotus spordiga, defineerida erinevate sportlaste migreerumiskäitumised ning uurida välja, mis on spetsiifiliselt spordivaldkonnas reaalselt migreerumisotsusteni viivad tegurid, kas ja kuidas need üksteisega kattuvad ning kas ja kuidas need erinevad üldise tööjõu migratsiooniga seotud üldlevinud väljaselgitatud mõjuteguritest ja põhjustest.

Tööjõu migratsiooni siseselt saab omakorda eristada erinevate valdkondade ja elukutsete esindajaid – kuigi konkreetselt spordiga seotud migratsioon hõlmab eelkõige sportlasi, on sellega kahtlemata seotud ka treenerid, kohtunikud, ametnikud, sporditeadlased jne. Spordivaldkonnaga seotud ruumiline migratsioon võib esineda kolmel erineval tasandil - riigisiselt, samal kontinendil asuvate riikide vahel ja erinevatel kontinentidel ja poolkeradel paiknevate riikide vahel. (Bale, Maguire 1994: 296)

Konkreetselt spordiga seotud migratsiooni uurimisel tuleb meeles pidada, et tegemist on siiski lihtsalt spetsiifilise tööjõu migratsiooni vormiga, ja kuigi see ei ole enam kaugeltki uus nähtus, on hetkel tegemist teaduslikus käsitluses üsna lapsekingades

pidevalt areneva ja muutuva valdkonnaga. (Carter 2011: 34) Siinkohal ongi oluline meeles pidada ka üldise tööjõu migratsiooniga seotud mõjutegureid, ning teha kindlaks, kas ja kuidas need põhimõtted ja teooriad eksisteerivad praktikas ka sportlaste ja kitsamalt korvpallurite puhul, või on professionaalses spordis migreerumise teguriteks pigem täiesti teistsugused aspektid.

Spetsiifilise sihtgrupi (käesoleval juhul korvpallurid) raames nende otsustavate faktorite kindlaksmääramise toel on võimalik koguda kasulikku infot tööjõu käitumise ja otsuseid määravate tegurite kohta, teha kindlaks kas ja kuidas migratsiooniprotsess antud sihtgrupile mõjub ning kas ja kuidas sportlaste migratsiooniotsust mõjutavad peamised tegurid erinevad laiemal migratsiooniteooria käsitlustest – nende järeltule näjal on ideaalis võimalik ka spordivaldkonnas tööjõu liikumist suuremas plaanis ette näha ning nende kahjulikke (ning ka kasulikke) mõjusid otsuste tegemisel ning töökorralduse organiseerimisel arvesse võtta.

Nagu eelmises peatükis (lk 8) välja toodud, koosneb üldine tööjõu migratsioon kolmest põhilisest kontekstist (Etzo 2008). Kõige rohkem on käesoleva lõputöö käsitluse seisukohast oluline just kolmas Etzo välja toodud migratsioonikontekst, milleks on eesmärgi kontekst – selle raames tehakse kindlaks migratsiooni otsustavad ja seda mõjutavad tegurid ning uuritakse ka migratsiooni võimalikke kaasnevaid tagajärgi.

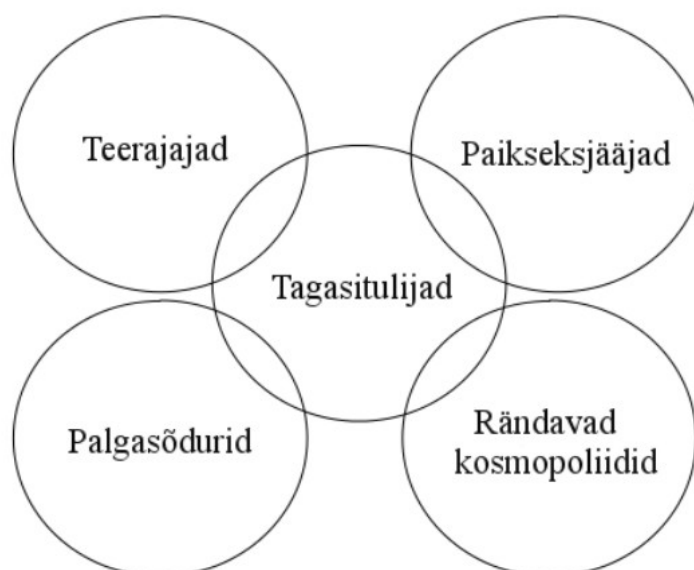
Kuna esimeses alapeatükis mainitud spordimotivatsiooni teooriate põhjal võib väita, et sportlase isiklik oskustealane areng on motivatsiooni ja otsuste tegemise seisukohalt väga olulisel kohal, siis konkreetset spordivaldkonna puhul on oluline välja uurida, kas isiklikku sportlikku arengut puudutavad tegurid on kokkuvõttes sportlaste endi jaoks olulisemal kohal kui üldise tööjõu migratsiooni teooriates põhiliselt välja toodud põhjused – ehk erinevus üldise tööjõu migratsiooni teooria vastandumine sportlaste migratsiooniga – ning kas ja millised kolmandad faktorid või tegurid mängivad majanduslike ja sportlike põhjuste kõrval olulist rolli korvpallurite migratsiooniotsuste tegemisel.

Sportlaste migratsiooni uurimisega on varasemalt tegelenud mitmed teadlased, kuid eriti

palju paistavad migratsiooniteemaliste uuringutega spordivaldkonnas silma Stead, Maguire, Magee ja Sudgen. Uurides Skandinaavia jalgpallurite liikumist Inglismaale, arendasid Stead ja Maguire (2008) koostöös välja hulga küsimusi, mida saab laiemalt kasutada professionaalsete sportlaste motivatsiooni uurimiseks.

Need küsimused sisaldasid ka järgmisi: kas mängijad loevad asukohavahetust oma isikliku elu seisukohast „arengufaasiks“? Kas mängijad näevad migratsiooni kui kõrgemale tasemele üle mineku võimalust, mis aitab kaasa nende sportlike oskuste arengule? Kas ja millisel määral on nende motiivid seotud finantsaspektide või kohustustega? Kas migratsioon on osa olla soovist „parim, kes nad saavad olla“, mängida globaalsel areenil ja esindada „enda“ riiki olenemata omaenda tegelikust rahvuslikust identiteedist?

Lähemat vaatlemist väärivad ka kaks migreeruvate sportlaste käitumismustreid kirjeldavat tööd - Maguire (1999) ja Magee ja Sudgen (2002) on koostanud üksteist täiendavad migreeruvate sportlaste tüpoloogiad. Maguire'i (1999) tüpologia, mis koostati läbi intervjuuküsimuste erinevate spordialade esindajatega, hõlmab endas järgmisi migreeruvate sportlaste kategooriaid – „palgasõdur“, „paikseksjääja“, „rändav kosmopoliit“, „teerajaja“ ja „tagasitulija“ - need tüübid on ära toodud ka järgmisel joonisel.

Joonis 1. Viis põhilist migreeruvate sportlaste tüüpi (Maguire 1999)

Tüpoloogiaid kujutavalt jooniselt on näha, et neli erinevat migreeruva sportlase tüüpi – teerajajad, paikseksjääjad, palgasõdurid ja rändavad kosmopoliidid – on üsna selgesti eraldatavad ning ei pruugi üksteisega suurel määral kattuda, kuid viies tüüp – tagasitulijad – võivad iseenesest kuuluda kõikidesse teistesse gruppidesse. Magee ja Sugdeni (2002) täiendav tüpoloogia, mis koostati intervjuude toel, mis viidi läbi professionaalsete jalgpallurite seas Inglismaal, sisaldasid samuti „palgasõduri“, „paikseksjääja“ ja „rändava kosmopoliidi“ kategooriaid, kuid nende töös lisandusid sinna veel „saavutajad“, „pagendatud“ ja „väljavisatud“.

Järgnevalt on välja toodud kõikide mõlemas töös välja toodud tüüpide lühikirjeldused ja võrdlused Magee ja Sugdeni (2002) ning Maguire (1999) seletuste vahel.

- „Palgasõdur“: Magee ja Sugden (2002) kirjeldavad palgasõdurit kui sportlast, keda motiveerivad eelkõige rahateenimisvõimalused ja kes migreerub majanduslike hüvede tõttu. Maguire (1999) kasutab sarnast definitsiooni, lisades, et palgasõdureid motiveerib tihedamini kasu lühemas, kui pikemas perspektiivis.
- „Rändav kosmopoliit“: Magee ja Sugdeni (2002) kirjeldus „rändavast kosmopoliidist“ hõlmab inimesi, kes on eelkõige motiveeritud soovist kogeda erinevaid rahvusi ja kultuure, samas kui Maguire (1999) kirjeldab „rändajaid“ kui kedagi, kes on motiveeritud kosmopoliitsest seosest migratsiooniga, ning otsivad pidevalt meeldejäätavaid ja uusi kogemusi.
- „Paikseksjääja“: Magee ja Sugden (2002) kirjeldavad oma töös „paikseksjääjat“ kui kedagi, kes on kolinud Inglismaale karjääripõhjustel, kuid jäänud sinna pikemaks ajaks – üldiselt rohkem kui viieks või kuueks hooajaks – ning märgivad samas töös ära, et kõige edasijõudnumad „paikseksjääjad“ jäävad Inglismaale ka pärast oma mängijakarjääri lõppu. Maguire (1999) seletab „paikseksjääjaid“ lihtsalt kui spordiga seotud ümberasuajaid, kes karjääri ajal ja sellele järgnevalt jäävad ja sulanduvad keskkonda, kus oma karjääri ajal tööd tegid.

- „Tagasitulija“: Maguire (1999) kirjutab, et mõned „kosmopoliidid“, ning samuti „pioneerid“, „palgasõdurid“ ja ka „pikaajalised paikseksjääjad“, käituvad lõpuks siiski kui „tagasitulijad“ - kodumaa tõmme osutub liiga tugevaks, mistõttu sportlased naasevad oma algsesse sünni- või elukohta.
- „Pagendatud“ ja „väljavisatud“: Magee ja Sudgen (2002) kirjeldavad pagendatut kui kedagi, kes spordiga seotud, isiklikel või poliitilistel põhjustel (kas vabatahtlikult või läbi ohu nende karjäärile, vabadusele või elule), otsustab lahkuda oma kodumaalt, et mängida teises riigis, samas kui „väljavisatu“ on valikuvõimaluste puudumise tõttu konkreetselt sunnitud enda kodumaalt lahkuma.
- „Saavutaja“: Magee ja Sudgen (2002) kirjeldavad kolme erinevat „saavutaja“ dimensiooni: need, kes soovivad ehitada üles spordikarjäär ükskõik kus; need, kes ihkavad ehitada üles spordikarjääri, kuid kellel on asukoha või regiooni suhtes kindlad eelistused ja need, kes soovivad konkreetselt parandada oma karjääri läbi liikumise kõrgema tasemega liigasse või võistkonda.

Vastuseks Magee ja Sudgeni tüpoloogiale, vastas Maguire (2004) oma töös, et kuigi tema ja tema kolleegide uurimistöe tulemusena on soov mängida kõrgemas liigas olulisel kohal sportlaste migratsiooni põhjuste hulgas, kuulub see pigem mitmesse kategooriasse selle asemel, et moodustada täiesti omaette kategooria.

Antud teooria „saavutajate“ ning „palgasõdurite“ võrdlus tõstatab veelkord sportlaste migreerumise uurimise kontekstis väga olulise uurimisprobleemi – kas korvpallimängijate isikliku arengu ja kõrgema spordimeisterlikkuse taseme saavutamine lükkab majanduslikud aspektid otsuse tegemisel pigem tagaplaanile, või on majanduslikud ja arenguga seotud tegurid migreerumisotsuse tegemisel võrdsel pulgal.

Viimane äramainitud tüüp on „teerajajad“: Maguire (1999) kirjeldab „teerajajaid“ kui inimesi, kes omavad justkui evangeelset innukust, mis puutub „nende“ spordiala heade omaduste ülistamise ja levitamisse.

Mõlema töö autorid on korduvalt rõhutanud – ning see on oluline ka käesoleva töö puhul, kuna antud tüpoloogiatele toetub autor hiljem ankeetküsimustiku koostamisel – et kirjeldatud tüpoloogiad ei ole kindlasti paindumatud, vaid reaalsuses pigem kattuvad ja segunevad teineteisega erinevate kombinatsioonide näol (Maguire 1999).

2000. aastal Maguire ja Peartoni poolt läbi viidud jalgpalliga seotud uurimist juhtis viis peamist küsimust:

1. Kui paljusid migratsiooniotsuseid juhtisid peamiselt majanduslikud põhjused?
2. Millised faktorid koostöös majanduslikega mängivad migratsioonimustrites olulist rolli?
3. Milline faktorite kombinatsioon on kõige keskem, mis puutub suhteid globaalsete jalgpalliregioonide vahel?
4. Millised on peamised võrgustikud, suhted, edasilükkavad või takistavad tegurid, mis migratsiooniprotsessiga kaasnevad?
5. Millised kontseptuaalsed ja spordipoliitilised implikatsioonid uurimistöö tulemustele järgnevad?

Ka spordiga seotud migratsiooni puhul tuleb meeles pidada, et lisaks majanduslikele teguritele on olulised otsustavad faktorid ka näiteks perekonnasuhted, mängijatevahelised suhted ning treenerite ja administratiivtöötajate omavaheline suhtlusvõrgustik. Lisaks migratsiooniotsuse taga olevate tegurite väljaselgitamisele on oluline pöörata tähelepanu ka migratsiooni mõjule nii sportlaste isiklikule kui ka sihtvõistkonna arengule. Korvpall on migratsiooni mõju väljaselgitamise seisukohast hea uurimisobjekt, sest tegemist on spordialaga, mis koosneb suures osas mängijatevahelisest sõltuvusest ja seotusest. (Berman *et al* 2002: 18).

See isikutevaheline tegevus, mida on vaja eduka tulemuse saavutamiseks, on just seesama, millele aitab kaasa kolleegispetsiifiline inimkapital - kui üksikisikud omandavad ühe kindla organisatsiooni siseselt kogemusi ja oskusi, arendavad nad välja nn firmaspetsiifilise inimkapitali, millest osa võib olla asukohaspetsiifiline ja osa sõltuda konkreetse organisatsiooniga (antud juhul korvpallimeeskonnaga) seotud

kaastöötajatest (teistest mängijatest, treeneritest jne). (Campbell *et al* 2013)

Kui töötajad vahetavad asukohta ja tööandjat, jõuab nende nende kolleegispetsiifiline kogemus nullfaasi. Organisatsiooni ja kolleegide vahetus muudab tähtsusetuks nende olemasolevad asukoha- ja kaastöötajaspetsiifilise inimkapitali komponendid ja seega peab kogu uute oskuste ja suhete loomise protsess algama otsast peale. (Amburgey *et al* 1993).

Oma 2013. aastal koostatud töös uurisid Campbell *et al* asukoha- ja keskkonnamuutuse mõju üksikisiku inimkapitalile NBA (*National Basketball Association*) näitel – NBA näitel on tegemist korvpalli kui meeskonnaspordiga ehk kontekstiga, millele on iseloomulik tugev vastatikune sõltuvuse suhe töötajate ehk mängijate vahel ning kus kolleegispetsiifiline kapital on äärmiselt väärtuslik. (Campbell *et al* 2013)

Mainitud sõltuvus meeskonnakaaslaste vahel ei esine ainult korvpallis, vaid on oluline osa igast meeskonnaspordist. Nagu eelnevalt mainitud, sõltub mängijate esinemine platsil suuresti sellest, kui kõrgel tasemel on nende produktiivsus koostöös oma kolleegidega. Kui eelneva kogemuste kaotamise teooria põhjal arvestada, et uute mängijate lisandumine takistab või muudab olemasolevat tasakaalu ja keskkonda mängijate, treenerite ja muu personali vahel, siis võib eeldada, et vahetult migratsioonile järgneva nn õppimisperioodi jooksul esinevad sportlased tavapärasest halvemini. (Campbell *et al* 2013)

Seega on lisaks migratsiooni mõjutavatele faktoritele oluline ka välja selgitada, kas antud hüpotees peab paika ehk kas sportlaste enda seisukohast on migratsioon mõjunud nende mängijameisterlikkusele ja sihtkoha võistkonnale kokkuvõttes pigem positiivselt või negatiivselt, ning kui suurel määral on migreerumise protsess tekitanud emotsionaalset stressi või muid isiklike probleeme, mis võivad takistada meeskonda sisseelamist, suhete loomist ning meeskonnasisese positiivse keskkonna tekkimist uue liikme lisandumisel.

Selle informatsiooni põhjal on võimalik hiljem teha ettepanekuid lisaks

migratsiooniprotsessi sujuvamaks muutmisele sportlase isiklikust vaatepunktist ka selle kohta, kuidas leevendada migratsiooniprotsessi võimalikku negatiivset mõju võistkonnale, millega sportlane migreerudes liitub.

Tuginedes kõikidele esimeses ja teises peatükis eelnevalt välja toodud teooriatele ja tüpoloogiatele, võib sportlaste migratsiooniotsuseid mõjutavate tegurite uurimisel ja antud lõputöö uurimuse ankeetküsimustiku koostamisel arvesse võtta järgmiseid võimalikke migratsiooniotsuseid juhtivaid ja mõjutavaid tegureid, mis on välja toodud tabelis 1.

Tabel 1. Peamised migreerumisotsuseid mõjutavad tegurid (autori koostatud).

Tegurid	Uuritav küsimus
Majanduslikud	Millist rolli mängivad migratsiooniotsuse tegemisel rahateenimisvõimalused, palgaerinevused jm finantsaspektidega seotud tegurid?
Isiklik sportlik areng	Kui oluline on otsuse tegemisel sportlase enda spordimeisterlikkuse ja oskuste parandamise, uute oskuste ja kõrgema taseme saavutamise soov?
Sotsiaalsed	Kui olulised on migreerumisotsuse tegemisel sotsiaalsed tegurid (perekonnasuhted, sõbrad, tuttavad, jne)?
Asukoha kaugusega seotud	Kas sihtkoha kaugus lähtekohast on otsuse tegemisel olulisel kohal?
Mugavustegurid	Kui tähtsad on sihtkoha mugavusnäitajad (rahvaarv, keskmine temperatuur, kuritegevuse tase, geograafiline asukoht jne)?
Olemasolevad suhted	Kas olemasolevad suhted ja tutvused (nii isiklikud kui tööga seotud) sihtkohas on julgustavaks või rahustavaks teguriks?
Vanus	Kas eksisteerib seos sportlase vanuse ja migreerumiseks valmisoleku või häirivate tegurite vahel?
Senine sportlaskarjääri pikkus	Kas on seos sportlaskarjääri pikkuse ja migreerumiseks valmisoleku vahel?
Eelnev migratsioonikogemus	Kas on seos eelneva migreerumisotsuste arvu ja selleks nõusoleku vahel?

Nagu näha, on põhiliselt välja toodud majanduslike ja sportlike aspektide kõrval olulised ka sotsiaalsed faktorid – sealhulgas perekonna- ning muude suhete tähtsus otsuste tegemisel; kauguse faktor – ehk kui olulist rolli mängib sihtkoha kaugus

lähtekohast; mugavustegurid - rahvaarv, ilmastikuolud, kuritegevusmäär jne; olemasolev suhetevõrgustik; sportlase vanus; senine karjääri pikkus ning eelnev migratsioonikogemus.

Lisaks konkreetsetl migratsiooniotstuseid mõjutavatele teguritele on oluline välja uurida ka milline tagajärgne mõju on migreerumisel olnud nii sportlase isiklikule arengule kui ka sihtmeeskonna arengule tervikuna, et teha järeldusi ja ettepanekuid migreerumisega seotud võimalike probleemide lahendamise ja migreerumisprotsessi valutumaks muutmise kohta nii sportlasele kui ka ka sihtvõistkonna jaoks.

2. SPORTLASTE MIGRATSIOON EESTI KORVPALLI MEISTRILIIGAS

2.1. Sportlaste migratsioon Eesti Korvpalli Meistriliigas

Järgnevas alapeatükis annab autor ülevaate hetkeseisust Eesti meeste Korvpalli Meistriliigas, osalevatest meeskondadest ja nende arvu muutumisest viimase viie aasta lõikes ning selgitab olemasoleva informatsiooni põhjal välja, kas ja miks on migratsiooniotsuste ning tagajärgede uurimine kitsalt Eesti korvpalli lõikes vajalik ja oluline.

Eesti Korvpalli Meistriliiga on kõrgeim rahvuslik meeste korvpalliliiga Eestis. Korvpalli meistriliiga turniiri korraldab MTÜ Eesti Korvpalliliit ning mängud toimuvad vastavalt FIBA (Rahvusvaheline Korvpalliassotsatsioon) reeglitele. Hetkel on korvpalli meistriliiga täielikuks ametlikuks liiganimeks Alexela korvpalli meistriliiga, mis tuleneb sponsorlepingust firmaga Alexela Group. Varasemalt on liiga põhisponsoriteks olnud ka turvafirma G4S (2009-2013), SEB pank (2004-2009) ja Peugeot (2002 – 2004). (Eesti Korvpalliliit 2014)

2013/2014 Eesti meeste korvpalli meistriliiga põhiturniiril võistles kokku üheksa meeskonda: BC Kalev/Cramo, KK HITO, KK Pärnu, Rakvere Tarvas, Tallinna Kalev, TTÜ KK, TÜ/Rock, TYCO Rapla ning Valga/Maks ja Moorits. Praegune liiga valitsev meister on BC Kalev/Cramo. Eelneva kahe hooaja jooksul on meeskondade arv meeste korvpalli meistriliigas samaks jäänud, ning ka viimase viie aasta lõikes ei ole meeskondade arvus olulist muutust toimunud – 2009/2010 ning 2011/2012 hooajal on meeskondade arv kaheksa, ning ülejäänud hooaegadel on meeskondade arv, nagu ka eelnevas loetelus välja toodud, üheksa.

Meeskondade arvu ja täielikku nimekirja viimase viie hooaja lõikes on võimalik näha tabelis 2.

Tabel 2. Osalevate meeskondade arv Eesti Korvpalli Meistriliigas viimase viie hooaja lõikes (autori koostatud).

2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
BC Rakvere Tarvas	BC Kalev/Cramo	BC Kalev/Cramo	BC Kalev/Cramo	BC Kalev/Cramo
KK Pärnu	BC Rakvere Tarvas	BC Rakvere Tarvas	TÜ/Rock	TÜ/Rock
Kuremaa SK/Tartu Palliklubi	KK Pärnu	KK Pärnu	KK Pärnu	KK Pärnu
BC Kalev/Cramo	Piimameister Otto/Rapla	Piimameister Otto/Rapla	Rakvere Tarvas	Rakvere Tarvas
Tallinna Kalev	TTÜ/Kalev	Tallinna Kalev	Tallinna Kalev	Tallinna Kalev
TTÜ Korvpalliklubi	TTÜ/Kalev II	Tartu Ülikool	TTÜ KK	TTÜ KK
TÜ/Rock	TÜ/Rock	TTÜ Korvpalliklubi	KK HITO	KK HITO
Valga/CKE Inkasso	Valga/CKE Inkasso	Valga Korvpallikool	TYCO Rapla	TYCO Rapla
	Võru Korvpalliklubi		Valga/Maks&Moorits	Valga/Maks&Moorits

Et tõestada sportlaste migratsiooni uurimise olulisust spetsiifiliselt Eesti kontekstis, on antud lõputöö kontekstis ülimalt oluline esmalt välja selgitada, kui mitmes asukohalt erinevas klubis on Eesti meeste Korvpalli Meistriliiga mängijad keskmiselt mänginud. See statistika aitab konkreetselt teada saada, kui sagedane on migratsioon Eesti korvpallimängijate seas tegelikult ehk kui aktuaalne ja oluline on migratsioonietsuste uurimine Eesti professionaalsete korvpallimängijate arengu ja tulevikus eelseisvate migratsiooniprotsesside valutumaks muutmise seisukohast.

Et keskmist asukoha vahetamise arvu teada saada, kasutas autor Eesti Korvpalliliidu turniiritabeli arvestuses esimese kolme korvpalliklubi (TÜ/Rock; Kalev/Cramo ja

Rakvere Tarvas) veebilehtedel olevat mängijate isiklikku karjääri kirjeldavat informatsiooni, mis sisaldab muuhulgas ka kõiki eelmisi klubisid, mille liige mängija on olnud. Pärast informatsiooni kogumist arvutas autor selle põhjal välja kõigi kolme klubi mängijate keskmise klubide vahetamise kordade arvu.

Autor arvestas klubide vahetamise kordade arvestamisel ainult neid kordi, kus ühtlasi kaasnes ka asukoha vahetus, et seostada käesolevat statistikat migreerumise teemaga. See tähendab, et jäeti välja klubivahetused, kus sportlase uus klubi asus samas linnas ning tegelikku ruumilist migratsiooni ei toimunud. Samuti jättis autor arvestusest välja Eestis viibivad nn võõrleegionärid – arvesse võeti ainult Eesti rahvusest mängijaid, kuna käesolev töö käsitleb migreerumise põhjusi ja tagajärgi just Eesti sportlaste kontekstis.

Kolme liigatabeli juhtiva korvpalliklubi mängijate keskmist asukoha vahetamise arvu karjääri jooksul demonstreerib allolev tabel 3.

Tabel 3. Professionaalsete korvpallurite keskmine migreerumise kordade arv (autori koostatud)

Korvpalliklubi nimetus	Keskmine asukoha vahetamise kordade arv
TÜ/Rock	3,3
Kalev/Cramo	2,9
Rakvere Tarvas	3,1
Keskmine kokku	3,1

Arvutuste tulemusest selgub, et keskmiselt on Eesti korvpalli tippklubide professionaalsed korvpallurid oma karjääri jooksul mänginud umbes kolmes täiesti erineva asukohaga korvpalliklubis. Keskmiselt kolm relokeerumist senise karjääri jooksul on piisav järeldamiseks, et korvpallurite migratsiooni fenomenil on üsnagi oluline koht ka Eesti korvpallimaastikul.

Eesti sportlastele turvalise ja arendava keskkonna ning paremate võimaluste võimaldamiseks on ülimalt oluline välja uurida nende põhilised migratsiooniootsuseid mõjutavad tegurid ning migratsiooniprotsessi tulemused ja tagajärjed sportlaste isiklikule arengule ja sihtvõistkonna arengule spetsiifiliselt nii Eesti korvpallurite kontekstis kui ka Eesti sportlaste raames laiemalt. Samas puuduvad hetkel varasemad

spetsiifiliselt Eesti spordi kontekstis migratsiooni käsitlevad uuringud.

2.2 Sportlaste migratsiooni uuring

Kuna Eesti spordi, eriti kitsamalt just korvpalli kontekstis, puuduvad varasemad antud teemal läbiviidud uuringud, koostas autor uuringu läbiviimiseks töö teoreetilises osas välja toodud spordimigreerujate tüpoloogia ning muude varasemalt teiste autorite poolt koostatud materjalide põhjal iseseisvalt ankeetküsimustiku. Küsimustiku koostamisel toetus autor põhiliselt viiele eelnevalt välja toodud sportlaste migratsiooni käsitlevale teooriale:

1) Stead ja Maguire (2008), uurides Skandinaavia jalgpallurite liikumist Inglismaale, arendasid välja hulga küsimusi sportlaste motivatsioonitegurite välja selgitamiseks, mis sisaldasid ka järgmisi:

- Kas mängijad näevad migratsiooni kui kõrgemale tasemele üle mineku võimalust, mis aitab kaasa nende sportlike oskuste arengule?
- Kas ja millisel määral on nende motiivid seotud finantsaspektide või kohustustega?

2) Maguire ja Pearton (2008) koostasid oma sportlaste migratsiooni käsitlevas uurimustöös viis põhilist küsimust, mis sisaldasid ka järgmisi:

- Kui paljusid migratsiooniotsuseid juhtisid peamiselt majanduslikud põhjused?
- Millised faktorid koostöös majanduslikega mängivad migratsioonimustrites olulist rolli?

3) Crocket (2012) tõi välja teooria, et lisaks majanduslikele teguritele on mängijale migratsiooniotsuse tegemisel olulised otsustavad ka sotsiaalsed faktorid, näiteks

perekonnasuhted, mängijatevahelised suhted ning treenerite ja administratiivtöötajate omavaheline suhtlusvõrgustik.

4) Amburgey *et al* (1993) käsitlesid teooriat, mille kohaselt organisatsiooni ja kolleegide (siinkohal korvpalliklubi ja meeskonnaliikmete) vahetus muudab tähtsusetuks nende olemasolevad asukoha- ja kaastöötajaspetsiifilise inimkapitali komponendid ja seega peab kogu uute oskuste ja suhete loomise protsess algama otsast peale.

5) Campbell *et al* (2013) töid välja, et korvpall on meeskonnasport, millele on iseloomulik tugev vastatikune sõltuvuse suhe töötajate ehk mängijate vahel ning kus kolleegispetsiifiline kapital on äärmiselt väärtuslik.

Nende teooriate põhjal koostatud ankeetküsimustiku eesmärgiks on võimalikult põhjalikult selgitada välja Eesti korvpalli meeste meistriliiga mängijate peamised mõjutegurid migreerumisotsuste tegemisel ning samuti selle, millised tulemused ja tagajärjed on mängijate senistel migratsiooniotsustel olnud ja kas mängijate enda seisukohast on asukohavahetusel nende sportlaskarjääri ja sihtkoha võistkonna huvisid silmas pidades olnud pigem positiivne või negatiivne mõju.

Seega jaguneb küsimustik kaheks põhiliseks eraldiseisvaks osaks – esimene osa keskendub migreerumisotsuseid juhtivatele võimalikele teguritele ning nende olulisusele, võttes arvesse nii majanduslikke tegureid, mis on eelnevate teooriate ja uuringute järgselt mainitud kui üks olulistest teguritest, sportlikku arengut puudutavaid tegureid, kui ka perekondlikke/sotsiaalseid tegureid (lähisugulased, sõbrad, tuttavad) ja mugavustegureid (sihtkoha kaugus, kliima).

Küsimustiku teine osa selgitab välja, millisel määral on sportlased meeskonda ja asukohta vahetades kogenud olulisi komplikatsioone ning kas kokkuvõttes on migreerumisel sportlaste endi arvates olnud nende isiklikule arengule ja sihtmeeskonna arengule tervikuna pigem positiivne või negatiivne mõju. Kahele küsimustiku osale lisanduvad kolm taustküsimust - vanus, professionaalse sportlaskarjääri pikkus aastates ning eelnevate klubide arv, kus sportlane on mänginud. See taustainformatsioon aitab

hiljem välja selgitada, kas erinevatel sportlaste tausta ja kogemust kirjeldavatel faktoritel on seos nende valikutega, mis puutuvad migratsiooni.

Küsitlus viidi läbi 30 professionaalse Eesti kõrgeimas korvpalliliigas mängiva sportlase seas. Kuna uurimistöo eesmärgiks on konkreetselt Eesti sportlasi ja nende migreerumisotsuseid mõjutavate tegurite ja selle tagajärgede välja selgitamine, siis ei kaasatud uuringu läbiviimisesse hetkel Eesti korvpallimeeskondades viibivaid „võõrleegionäre“ – küsitlusele vastasid eranditult ainult Eesti päritolu sportlased.

Samuti arvati tulemuste seast välja need ankeedid, millele olid vastanud sportlased, kelle liikmeks oldud klubide arv oli vähem kui kaks ehk kes tegelikult ei olnud oma senise karjääri jooksul meeskonda vahetanud – tulemuste selguse huvides otsustas autor, et arvestab ainult nende sportlaste vastuseid, kellel on olnud migreerumisega reaalne ja mitmekordne kogemus, et vältida lihtsalt käesoleval teemal ilma kogemusteta spekulatsioonidest tulenevaid võimalikke ebakõlasid.

Kokku vastas ankeetküsimustikule 30 korvpallimängijat kolmest erinevast Eesti korvpalli meistriliigasse kuuluvast meeskonnast – sportlaste identiteedi kaitsmiseks olid küsimustikud anonüümsed ning autor ei maini ka klubi ametlikke nimetusi, mille mängijaid küsitleti. Vastuste hulgast jättis autor kõrvale ühe ankeedi, millele oli vastanud isik, kelle varasem meeskondade arv oli vähem kui kaks - ehk eelnevalt mainitud reaalse migratsioonikogemuseeta mängija. Tulemuseks oli 29 täielikult täidetud ankeeti.

Ankeet koosneb kolmest kvantitatiivsest näitajast (mängija vanus, sportlaskarjääri pikkus ja erinevate klubide arv, milles mängitud on) ning viieteistkümnest sisulisest küsimusest, mis aitavad välja selgitada:

1. Millisel määral mõjutavad erinevad tegurid mängijate migreerumisotsust ning kuidas erinevad need varasemalt läbi viidud uuringutes välja toodud üldise tööjõu migreerumiste põhjustest?
2. Kas sportlased ise näevad migratsiooni pigem positiivse ja pikemas perspektiivis

nende sportlikke oskusi ja sihtmeeskonna olukorda parandava või pigem just kahjuliku faktorina?

Ankeedi küsimuste vastusevariante oli kahte erinevat tüüpi: kolmele taustküsimusele – vanus, sportlaskarjääri arv aastates ning erinevate klubide arv - olid kvantitatiivsed vastused, ning kvalitatiivsetele küsimustele vastamisel kasutati viiepallisüsteemi – eranditult kõik sisulised küsimused olid esitatud väidetena, mille võimalikud vastusevariandid olid: kindlasti jah, pigem jah, ei oska öelda, pigem ei, kindlasti ei.

Tulemuste analüüsimiseks ja keskmiste võimalikult hõlpsaks arvutamiseks andis töö autor hiljem vastusevariantidele numbrilised väärtused miinus kahest pluss kaheni, kus väärtusega miinus kaks oli variant nimega „kindlasti ei“ ning väärtusega pluss kaks variant „kindlasti jah“. Ankeetküsimustiku täielikku sisu võib näha töö lisas 1.

Kõikide ankeedis esitatud küsimuste juures oli koht ka kommentaaride jaoks juhuks, kui sportlased soovivad lisaks küsimusele vastamisele midagi täpsustada. 25% vastanutest ehk 6 mängijat vastas küsimustikule käsitsi ning kõik ülejäänud vastused on autorini jõudnud e-posti teel (sportlased täitsid küsimustikud digitaalselt ning edastasid klubi mänedžerile, kes saatis need edasi lõputöö autorile, tänu millele säilis ka e-maili teel saabunud vastuste puhul sportlaste anonüümsus). Ankeetküsimustiku vastuste kokkuvõtte on tehtud kõikide vastanute peale kokku olenemata nende vastuste autorini jõudmise viisist.

2.3. Uuringu tulemused ja analüüs

Järgnevas alapeatükis on eraldi välja toodud kõik ankeedis sisalduvad küsimused ning nende tulemused ja analüüs kõigi kahekümne üheksa küsitlusele vastanud professionaalse korvpallimängija vastuste lõikes. Kõikidele ankeedis sisalduvatele sisulistele väidetele oli viis vastusevarianti – kindlasti ei, pigem ei, ei oska öelda, pigem

jah, ning kindlasti jah. Küsimused esitati ning analüüs teostati kolmes osas – esimene osa hõlmas kolme taustaküsimust, teine osa käsitles migreerumise põhjuseid ja mõjutavaid tegureid ning kolmas osa keskendus küsimustele migreerumisotsuse tagajärgede ning mõjule nii sportlase isiklikule kui ka sihtvõistkonna arengule tervikuna.

Vastuste analüüsimise ja keskmiste näitajate arvutamise lihtsustamise huvides kodeeris lõputöö autor hiljem ankeetküsimustiku vastusevariandid - kindlasti ei, pigem ei, ei oska öelda, pigem jah ning kindlasti jah - vastavalt väärtustega -2; -1; 0; 1 ja 2, ning arvutas kõikide vastuste keskmised. Sellest tulenevalt võib arvestada, et ankeedi küsimused, mille keskmine vastus on -1 või alla selle, on tugeva negatiivse kaldega ning ankeedi küsimused keskmise vastusega 1 või üle selle, tugevalt positiivse kaldega.

Kõikide ankeedis olnud küsimuste juures oli ka koht kommentaaridele ja täpsustustele juhuks, kui korvpallurid soovivad teatud küsimuste puhul ise midagi täpsustada, lisada või kommenteerida. Ükski ankeetküsimustikule vastanud sportlane seda võimalust ei kasutanud ja ühelegi küsimusele ei olnud lisatud täiendavad kommentaare ega selgitus.

Ankeetküsimustiku kahele põhilisele osale eelnev taustainformatsiooni väli koosnes kolmest üldisest taustaküsimusest, mis puudutasid sportlase vanust, senise karjääri pikkust ning erinevate klubide arvu, mille liige sportlane on oma senise professionaalse karjääri jooksul olnud, et kindlaks teha sportlaste tausta võimalik seotus nende migreerumisotsuseid mõjutavate teguritega ja migreerumisotsuse tagajärgede ja tulemustega.

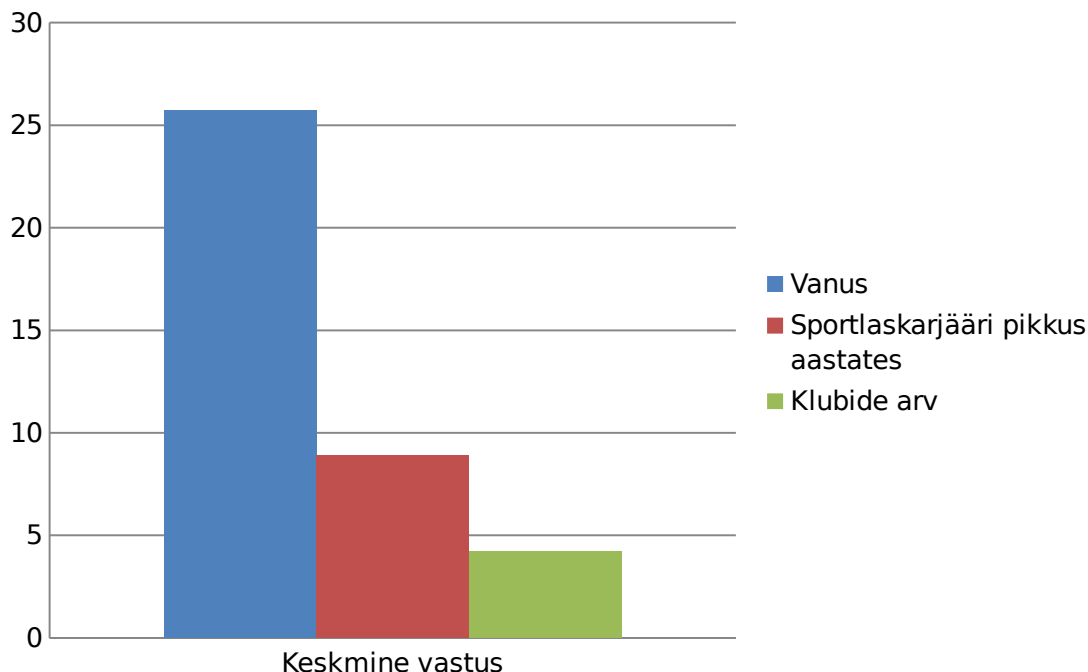
Üldine info:

Vanus: Keskmine 25,7

Sportlaskarjääri pikkus (aastates): Keskmine 8,9

Erinevate klubide arv, kus olen mänginud: Keskmine 4,2

Korvpallurite keskmised vastused kolmele taustaküsimusele on näha alljärgneval joonisel 2.

Joonis 2. Korvpallurite keskmised vastused taustaküsimustele (autori koostatud)

Esimene osa: migreerumise põhjused ja mõjutavad tegurid

Eelkõige pean võistkondade vahetamise kaalumisel silmas majanduslikke aspekte (erinevused teenimisvõimalustes, kaasnevad kulud ja tulud jne).

Keskmine tulemus vastusele 0,3 – tulemus näitab, et majanduslikud aspektid on sportlaste jaoks küll mingil määral olulised ja neid pigem kaalutakse kui mitte, kuid siiski ei ole näitaja väga tugeva positiivse kaldega, mis räägib vastu teoorias püstitatud üldist migratsiooniteooriat puudutavale levinud käsitlusele, kus majandusega seotud tegurid on põhiliseks migratsiooni ajendavaks teguriks - siit võib eeldada, et sportlaste migratsiooni põhjused erinevad juba esimese küsimuse põhjal mingil määral üldise tööjõu migratsiooni käsitlevatest teooriatest.

Eelkõige pean võistkondade vahetamise kaalumisel silmas sportlikku arengut

puudutavaid aspekte (sihtvõistkonna tase, treenimisvõimalused, uute oskuste omandamine, jne).

Keskmine 1,95 – üks uurimistöö põhiküsimustest oli, et kui üldise tööjõu migratsiooni seisukohast on levinud arvamus, et põhimõjutaks on majanduslikud aspektid, siis kas see peab paika ka sportlaste puhul, või on nende puhul olulisemaks otsustajaks spordimeisterlikkuse arendamise pool. Kui võrrelda majanduslike aspektide arvestamise näitajat (0,3) ja sportlike oskuste arendamise arvestamise näitajat (1,95) siis on vägagi selge, et sportliku arengu seisukoht on korvpallimängijate jaoks ülimalt oluline, ning suurel määral tähtsam kui migreerumisega seotud majanduslikud aspektid.

Seega võib tulevaste järelduste tegemisel ja uuringute läbiviimisel arvesse võtta seda, et sportlaste migratsiooni ei saa käsitleda rangelt samade faktorite põhjal, mida kasutatakse üldise tööjõu migratsiooni uurimisel. Tulevikus on seega oluline uurida sportlaste migratsiooni lähemalt ning käsitleda seda kui tööjõu migratsiooni iseseisvat alagruppi, mille tekitavad põhjused ja faktorid on erinevad.

Oleksin nõus liikuma oma isikliku sportliku arengu seisukohast kasulikumasse võistkonda ka siis, kui sellest tulenevalt väheneks minu sissetulek olulisel määral.

Keskmine näitaja 0,7 – vastus demonstreerib veel kord, et isiklik sportlik areng on korvpallimängijate seisukohast nende enda hinnagul suurel määral olulisem kui kõikvõimalikud majanduslikud aspektid – enamasti vastajatest oleks pigem nõus asuma ümber võistkonda, kus nende sissetulek oleks oluliselt väiksem, kuid ainult juhul, kui nende võimalused isiklikuks sportlikuks arenguks oleks suuremad kui eelnevas asukohas.

Oleksin nõus liikuma halvema tasemega võistkonda või võistkonda, kus saan vähem mänguaega ja võimalusi osalemiseks juhul, kui sellest tulenevalt paraneks oluliselt minu majanduslik seis.

Keskmine -0,65 – eelneva väite kasuks räägib ka see keskmine näitaja, kuna vastused

on tugevalt kaldu selle poole, et sportlased pigem ei oleks nõus liikuma võistkonda, kus nende arenguväljavaated on halvemad ka juhul, kui sellest tulenevalt paraneks oluliselt nende majanduslik seis.

Minu potentsiaalset asukoha vahetamise otsust mõjutaks olulisel määral minu perekonnaliikmete/lähisugulaste arvamus.

Keskmine 1,2 – perekonna ja lähisugulaste arvamus mõjutab olulisel määral sportlaste otsuseid – autori arvamuse kohaselt võib see tuleneda sellest, et mitmel juhul peavad lähemad perekonnaliikmed (abikaasa, lapsed, elukaaslane vms) migreeruva sportlasega kaasa kolima - hooajasiseselt on sportlaste treening- ja mängugraafik väga tihe ning vaba aega on vähe, ning väga paljud korvpallurid eelistavad oma lähiperekond pigem endaga kaasa võtta. See võib migreerumisotsust veel keerulisemaks muuta, kuna sel juhul ei mõjuta asukoha vahetus vaid sportlast ennast, vaid ka teisi inimesi, ning sellest tulenevalt on ka nii sotsiaalsed kui ka rahalised kulud seoses kolimisega oluliselt suuremad.

Minu potentsiaalset asukoha vahetamise otsust mõjutaks olulisel määral minu sõprade/tuttavate arvamus.

Keskmine 0,25 – sõprade ja tuttavate seisukoht pigem mõjutab sportlaste migreerumisotsust, kuid mitte väga olulisel määral – tulemustest on näha, et perekonnaliikmete arvamus ja seisukoht on oluliselt tähtsam, kui sõprade ja tuttavate poolne.

Mida geograafilisemalt kaugemal on kaalutav sihtkoht minu praegusest asukohast, seda vähem sooviksin sinna minna olenemata sihtvõistkonna tasemest või arenguvõimalustest.

Keskmine -1,25 – tulemus räägib väga tugevalt selle kasuks, et potentsiaalse sihtkoha geograafiline kaugus lähtekohast ei ole sportlaste jaoks oluline määrav faktor.

Minu jaoks on migreerumisotsuse tegemisel olulised erinevad spordiga mitte seotud sihtkoha mugavusnäitajad (rahvaarv, geograafiline asukoht, keskmine temperatuur, kuritegevuse tase jne).

-0,45 – tulemustest selgub, et planeeritava sihtkoha mugavusnäitajad ei ole sportlaste jaoks olulise tähtsusega migreerumisotsuse tegemisel. See näitaja koos eelmise geograafilise asukoha olulisuse näitajaga lubab arvata, et sportlastele on siiski oluliselt tähtsam nende sportlik areng, kui migreerumisega seotud võimalikud ebamugavused.

Minu jaoks on oluline, et planeeritavas sihtkohas oleksid mul juba eksisteerivad mitteametlikud (korvpalliga mitte seotud) tutvused või varajasem olemasolev suhtlusringkond.

Keskmine -0,9 – eksisteerivad tööga mitte seotud tutvused ei ole sportlaste jaoks oluline määrav faktor – autor eeldas enne uuringu läbiviimist, et kui planeeritavas sihtkohas elavad või töötavad varasemad tuttavad, on võimalik, et migreeruvale sportlasele on saadaval oluliselt rohkem informatsiooni kohaliku elu, kommete, vaba aja veetmise võimaluste jne kohta, mis võib asukoha vahetamisel olla lisanduvaks julgustavaks teguriks, mis ei osutunud tõeks.

Antud näitaja räägib jällegi selle kasuks, et eelkõige peetakse silmas sporti puudutavaid faktoreid – eraelulised eelistused ja võimalikud kaasnevad sotsiaalsed ebamugavused väljaspool töökohta jäävad võrreldes töö ja spordiga seoses kindlasti tagaplaanile.

Tunnen ennast kindlamalt, kui planeeritavas sihtkoha meeskonnas on ees inimesed, kellega olen varasemalt kokku puutunud või koos töötanud.

Keskmine 1,3 – enamus sportlasi tunnistab, et tunneb ennast kindlamalt, kui sihtkoha võistkonnas on ees inimesed, kellega nad varasemalt suhelnud või koos töötanud on – see räägib tugevasti kaasa töö teoorias välja toodud seisukohale, et sportlaste koostööoskus on uue liikme lisandumisel häiritud, ning meeskonna sisekliimat ja sünergiaefekti on lihtsam säilitada siis, kui meeskonnaliikmed ei ole omavahel täiesti

võõrad ega meeskonda sisse elamata inimesed.

Teine osa: migreerumisotsuse tagajärjed ning mõju arengule

Olen kogenud vahetult pärast võistkonna vahetamist kohanemiskursi isiklikul tasemel (arengu aeglustumine, keskkonnamuutusega seotud stress, sotsiaalsed raskused, meeleolu langus, jne).

Keskmine 0,95 – pigem on kogetud isiklike raskusi võistkonna vahetamisel – sellest võib järeldada, et kuigi pikemas perspektiivis võib asukoha vahetus sportlikele oskustele kasulikult mõjuda ning osutada ka heaks kogemuste omandamise allikaks, on võistkonna vahetus siiski üsna stressirohke ja oluline muutus sportlase igapäevaelus ning sellega toime tulemine võib olla üsna kurnav.

Olen kogenud vahetult pärast võistkonna vahetamist kohanemiskursi võistkondlikul tasemel (meeskonna tulemuste halvenemine, raskused koostöös, pinged tiimi liigete ja/või treenerite/administratiivtöötajate vahel, jne).

Keskmine 1,5 – suur enamus ankeedile vastanud sportlastest tunnistab, et vahetult pärast nende lisandumist uude võistkonda on esinenud raskusi mitte ainult nende enda, vaid ka terve meeskonna ühistöös – tugeva positiivse vastuse põhjal seega võib järeldada, et kuigi tegemist on vaid ühe sportlase lisandumisega, võib ka see muutus väga olulisel määral muuta terve meeskonna toimimist ja sisekliimat, mis ühtlasi võib mõjutada meeskonna tulemusi ja halvimal juhul ka asukohta liigas või edetabelis.

See näitaja kinnitab koos mitme teise uuringutulemusega kooskõlas eelnevalt välja toodud teooriat selle kohta, et spordivõistkonnad on üksused, mille tulemused ja toimimine sõltub suurel määral liikmete koostööst ja nendevahelistest sidemetest ja sünergiast. Eelmiste vastuste põhjal selgitas autor välja, et migreerumine tekitab sportlastes üsna palju isiklike meeleolumuutusi ja stressi, mis võib oluliselt halvendada nende kohanemisevõimet ja hakkasaamist uues asukohas ja meeskonnas – need probleemid mõjutavad kokkuvõttes tervet meeskonda.

Minu spordialased oskused on meeskonna vahetamise tulemusena olulisel määral täiendunud.

Keskmine 2 – absoluutselt kõik ankeetküsimustele vastanutest väitsid täiesti kindlalt, et võistkonna ja asukoha vahetus on andnud neile juurde uusi oskusi, mis omakorda tähendab, et olenemata igasugustest võimalikest nii eraelulistest kui võistkonnaga seotud raskustest, mida migreerumisotsus endaga kaasa toob, on pikema perspektiivi tulemuseks siiski kasulikud kogemused ja üldine oskustepagasi täienemine.

Arvan, et migreerumisotsus on kokkuvõttes kaasa aidanud minu isiklikule spordialasele arengule tervikuna.

Keskmine 2 – sarnaselt eelmise näitajaga on ka sada protsenti ankeedile vastanutest täiesti kindlad, et asukoha ja meeskonna vahetus on laiemas plaanis nende isiklikule sportlikule arengule kaasa aidanud. Kui võtta arvesse eelmisi vastuseid, mille põhjal selgus, et sportlased peavad oma migreerumisotsuste tegemisel eelkõige silmas oma sportlikku arengut vastandina majanduslikele aspektidele, siis võib järeldada, et need otsused on spordimeisterlikkuse arengut silmas pidades ennast põhjendanud.

Isegi sellisel juhul, kui sportlaste majanduslik seisund migreerumise tõttu halveneb või samaks jääb, annab migreerumine juurde olulisi kogemusi ja oskusi. See tähendab, et suure tõenäosusega on sportlane võimeline hiljem liikuma edasi parema tasemega meeskonda, mis üldiselt tähendab ka paranenud majanduslikku seisu.

Arvan, et migreerumisotsus on pikemas perspektiivis kaasa aidanud sihtvõistkonna üldisele arengule ja tulemuste parandamisele

Sarnaselt isiklikku arengut puudutavale küsimusele, oli ka meeskonna arengut tervikuna käsitlevale küsimusele vastused samuti ainult positiivsed, piirdudes vaid vastusevariantidega “pigem jah” ja “kindlasti jah”. Sportlaste vastuste protsenti nende vastusevariantide lõikes on näha allolevas tabelis 4.

Tabel 4. Korvpallurite vastused küsimusele mis puututab migreerumisele järgnevat sihtvõistkonna positiivset arengut pikemas perspektiivis (autori koostatud)

Vastus	Vastajate protsent
“Pigem jah”	14%
“Kindlasti jah”	86%

Lisaks uute kogemuste ja oskuste omandamisele on selgelt näha ka migreerumise mõju sihtkoha meeskonnale. Kuigi suur osa vastanutest väitis ka, et vahetult pärast nende lisandumist uude võistkonda on esinenud raskusi mitte ainult nende enda, vaid kogu meeskonna ühistöös, siis olid kõik ankeedile vastajad olid suurel määral nõus sellega, et lisaks isiklikule aspektile on nende lisandumine uude meeskonda just pikemas perspektiivis mõjunud positiivselt ka võistkonnale tervikuna.

Siit võib järeldada, et sportlased on üsna kohanemisvõimelised ning isegi kui vahetult pärast meeskonda lisandumist võib täheldada mõningaid probleeme, on sellest üle saadud ning lõppkokkuvõttes nii sportlase enda kui ka terve meeskonna olukord paranenud.

Kokkuvõttes võib ankeetküsimuses esimese osa ehk migreerumiseotsuse olulisemad mõjutavad faktorid reastada järgmiselt (kõige olulisemast kõige vähem oluliseni):

1. Isiklike sportlike oskuste parendamine;
2. Sihtkoha meeskonnas eelnevalt eksisteerivad tutvused;
3. Perekonna ja lähisugulaste arvamus;
4. Sissetuleku oluline vähenemine migratsiooni tulemusena;
5. Majanduslikud aspektid üleüldiselt;
6. Sõprade ja tuttavate arvamus;
7. Mugavusnäitajate olulisus;
8. Sissetuleku oluline suurenemine migratsiooni tulemusena;
9. Sihtkohas eelnevalt eksisteerivad mitteametlikud (mitte korvpalliga seotud) tutvused;
10. Sihtkoha geograafiline kaugus endisest asukohast;

Kuna majanduslikud aspektid ja muutused sissetulekul ei ole isegi migreerumisotsust mõjutavate faktorite esikolmikus ning esimesel kohal on just nimelt sportlike oskuste parendamine, siis võib siinkohal kindlalt väita, et sportlaste migratsiooni mõjutavad tegurid erinevad oluliselt üldise tööjõu migratsiooni mõjutavatest põhjustest.

Ankeetküsimustiku teise osa ehk migreerumisotsuse olulisemad tagajärjed võib reastada järgmiselt:

1. Spordialaste oskustepagasi täienemine pikas perspektiivis;
2. Isiklik sportlik areng tervikuna;
3. Sihtvõistkonna üldine areng pikemas perspektiivis;
4. Kohanemiskused võistkondlikul tasemel;
5. Kohanemiskused isiklikul tasemel;

Sellest järjestusest on näha, et positiivsed tagajärjed (spordialaste oskustepagasi täienemine, isiklik sportlik areng ja kogu meeskonna üldine areng pikemas perspektiivis) kaaluvad oluliselt üles migratsiooniprotsessiga seonduvad võimalikud negatiivsed tagajärjed (kohanemiskused nii isiklikul kui võistkondlikul tasemel).

Autor küsis vastanutelt ka kolm taustaküsimust – vanus, sportlaskarjääri pikkus ja eelnevate klubide arv, kus sportlane mänginud on, et välja selgitada, kas nendel näitajate seos esineb olulist korrelatsiooni mõne ankeedis mainitud väitega.

Taustaküsimused lisati ankeedile, et välja selgitada, kas nendel näitajatel esineb olulist korrelatsiooni mõne ankeedis mainitud väitega, näiteks kas nooremate mängijate jaoks on migratsiooniotsuse tegemisel vähemoluline perekonna arvamus jne. Selleks arvutas autor kõigi kolme taustaküsimuse korrelatsiooni kõikide ankeetküsimuste väidetega, et näha, kas taustaküsimuste ja ankeetküsimuste vastuste vahel esineb eriti tugevat positiivset või negatiivset korrelatsiooni.

Taustaküsimuste võrdlemisel ankeetküsimuste vastustega selgus kolm põhilist

esiletõusvat seost:

- Nooremate mängijate jaoks ei ole perekonna ja sõprade arvamus nii oluline, kui vanemate mängijate jaoks. 93% alla 25-aastastest mängijatest märkisid nii perekonna kui ka sõprade ja tuttavate arvamuse üsna väheoluliseks, samas kui üle 25-aastased korvpallurid märkisid selle kas keskmiselt või väga oluliseks. See seos võib tulla sellest, et kõrgemas vanuses korvpallurid on väga tihti loonud endale pere, kelle arvamuse ja elukorraldusega tuleb migratsiooniotsuse tegemisel arvestada, samas kui nooremad korvpallurid ei ole veel peret loonud ja neil ei ole vaja otsuste tegemisel arvestada kellegi teisega.
- Pikema korvpallurikarjääriga mängijad märkisid migratsiooniotsuse majanduslikud asjaolud oluliselt tähtsamaks, kui lühema karjääriga mängijad. 71% kõikidest rohkem kui 7-aastase professionaalse korvpallimängija staažiga mängijatest väitsid ankeetküsimustikku täites, et nad pigem ei liiguks sportliku arengu seisukohalt paremasse meeskonda juhul, kui sellest tulenevalt halveneks oluliselt nende majanduslik seis. Samuti ütles suur osa üle 7-aastase mängijastaažiga korvpalluritest, et nad oleksid nõus liikuma sportliku arengu seisukohalt halvemasse meeskonda juhul, kui sellest tulenevalt paraneks oluliselt nende majanduslik seis.
- Korvpallurid, kellel on vähem eelnevat migratsioonikogemust ehk kes on oma karjääri jooksul vahetanud meeskonda ja sellest tulenevalt ka asukohta vähem kui kolm korda ja kes on ühtlasi ka nooremad, on vahetult pärast võistkonna vahetamist kogunud rohkem kohanemiskõikusi isiklikul tasemel (arengu aeglustumine, keskkonnamuutusega seotud stress, sotsiaalsed raskused, meeleolu langus, jne). Eranditult kõik korvpallurid, kellel on vähe eelnevat migratsioonikogemust, väitsid täiesti kindlalt, et nad on kogunud kohanemiskõikusi isiklikul tasemel, samas kui oluliselt suurema migratsioonikogemuse pagasiga mängijate jaoks ei olnud see nii suureks probleemiks. See näitaja võib tähendada, et rohke meeskondade, asukohtade ja keskkondade vahetus tähendab, et varem või hiljem harjutakse sellega ära, ja pärast mitut klubivahetust ei ole kohanemine ja keskkonna vahetus enam nii traumeeriv.

2.4. Uuringu kokkuvõte ja autoripoolsed järeldused ning ettepanekud

Kokkuvõttes on üks olulisematest selgunud uuringutulemustest see, et kuigi varasemalt teiste autorite koostatud üldist tööjõu migratsiooni käsitlevates töödes on läbivaks seisukohaks, et põhilisteks migratsiooniotsuseid juhtivateks teguriteks on majanduslikud tegurid, siis käesoleva töö uuringutulemustest selgub üsna kindlalt, et kuigi majanduslik aspekt ei ole ka spordimigratsiooni puhul täiesti kõrvale heidetud, siis konkreetselt spordi ja veel kitsamalt korvpalli lõikes on majanduslikest aspektidest palju olulisemal kohal spordimeisterlikkuse arengu aspekt.

Kui on võimalus, et migreerimisotsus suurendab sportlase kogemustepagasit ning aitab neil saavutada sportlikus mõttes kõrgema taseme kui eelnevalt, siis lükkab see kõikvõimalikud kaasnevad majanduslikud tagajärjed pigem tagaplaanile – see näitab, et Eesti korvpallimängijad on väga motiveeritud ja soovivad igal juhul pidevalt oma oskusi ja teadmisi arendada olenemata võimalikest majandusliku olukorra muutustest, mida migreerumine võib kaasa tuua.

Uurimuse põhjal on spordimeisterlikkuse arendamise kõrval teisteks migratsiooniotsust olulisel määral mõjutavateks teguriteks perekonna ja lähisugulaste seisukoht ning samuti sihtkoha võistkonnas olemasolevate tutvuste või endiste kolleegide olemasolu – see näitab, et olenemata motivatsioonist igal juhul arendada oma sportlikke oskusi, on korvpallurite jaoks endiselt väga oluline omada oma uues asukohas perekonnaliikmeid ja ka tuttavaid, kelle abil on uue olukorraga kohanemine kindlasti oluliselt lihtsam ja stressivabam.

Lähisugulasi ja otseselt sportlikku karjääri mittepuutuvate tegurite osakaal migratsiooniotsuse tegemisel on üsna väike – sõprade ja tuttavate seisukoht, sihtkohta

puudutavad erinevad mugavustegurid ning varasemalt eksisteerivad töövälised suhted sihtkohas ei mängi otsuste tegemisel märkimisväärset rolli. Samuti ei ole määravaks teguriks sihtkoha geograafiline kaugus eeldusel, et potentsiaalse asukohavahetusega kaasneb oluline isikliku sportliku arengu võimalus.

Mis puutub migratsiooni tagajärgedesse ja üldeüldisesse mõjusse, siis selgus uuringu tulemustest, et väga suur enamus ankeedile vastanutest on migratsioonijärgselt kogenud probleeme nii isiklikul kui terve võistkonna tasemel – sellest võib järeldada, et asukoha ja võistkonna vahetus on üsna traumeeriv ja stressirohke sündmus nii sportlasele endale kui ka tervele võistkonnale, arvestades eelnevalt välja toodud teooriaid meeskonnatöö ja tiimi liikmete vahelise sünergia eitamatu olulisuse kohta.

Samas saab siia vastandiks tuua veel ühe väga olulise tulemuse - fakti, et olenemata eelmainitud komplikatsioonidest võistkonna vahetamisel, on eranditult kõik ankeedile vastanutest ja migratsioonikogemusega korvpallimängijad ühel meelel, et asukohavahetus on pikemas perspektiivis tulnud kasuks nii nende enda isiklikule sportlikule arengule kui ka kaasa aidanud terve sihtkoha võistkonna tulemuste parandamisele.

Tuginedes uuringu tulemustele, paneb autor ette järgmised soovitusel meistriliiga meeskondade treeneritele ning omanikele:

Kuna spordialaste oskuste arendamine ja uute kasulike kogemuste saamine migreerumise tulemusena oli üks põhilistest ja olulisematest motivaatoritest korvpallurite migreerumiste põhjuste hulgas, siis on oluline pöörata tähelepanu sellele, millised on sportlase tegelikud võimalused isiklikuks arenguks juhul, kui soovitakse asukohta vahetada. Selle asemel, et võtta vastu esimene ettejuhtuv ettepanek, on oluline jälgida sihtklubi eelnevat statistikat, hetkel selles klubis mängivaid korvpallureid ja nende mänguaega, positsioone, jne ning võrrelda seda migreeruva mängija enda oskuste, statistika, eelnevate kogemustega jne.

Antud võrdluse järgi saab teha üsna täpseid järeldusi selle kohta, millised on korvpalluri

tegelikud ja reaalsed võimalused klubi ja asukohta vahetades ka olulisel määral sportlikult areneda – kui on suur võimalus, et korvpallur saab küll migreeruda oluliselt parema tasemega klubisse, aga samas eksisteerib suur võimalus, et ta saab sihtklubis oluliselt vähem mänguaega kui eelnevas klubis, siis võib positiivse kogemuse ja uute oskuste omandamise asemel tekkida pigem negatiivne kogemus, mis on sportlase isikliku arengu seiskohalt oskusi kahjustav.

Kuna üheks oluliseks migratsiooni mõjutavateks teguriks oli ka perekonna arvamus, on oluline muuhulgas pidevalt jälgida, kuidas mõjutab migratsioon sportlaste lähedasi – selle aspekti puhul võib uuringu tulemuste põhjal põhimõtteliselt kõrvale jätta korvpallurid, kellel ei ole lähisugulasi kes nendest sõltuvad ning kes migreeruvad üksi. Sportlaste jaoks, kellel on kaaslane ja ka näiteks lapsed, on igasugune täiendav tugi tõenäoliselt teretulnud.

Lisaks sportlase enda elukorralduse planeerimisele tuleb arvesse võtta ka seda, kuidas see mõjutab nendega kaasas olevaid inimesi, majanduslikku olukorda, sotsiaalseid probleeme jne ja milliseid muutusi tuleb vastavalt nendele mõjudele teha logistikas, planeerimises jne. Kui sportlane saab oma perekonna kaasa võtmise planeerimisel piisavalt palju tuge, lisainformatsiooni ja abi näiteks klubi juhtkonnalt ja muudelt asjaosalistelt, on palju tõenäolisem, et ta on nõus kogu keerulist protsessi läbi tegema ning sellega kaasnevad kahjud ja probleemid vähenevad olulisel määral.

Suur enamus mängijatest mainis nii isikliku stressitaseme tõusu uude asukohta migreerumisel ja meeskonda lisandumisel kui ka negatiivseid muutusi meeskonna sisekliimas ja koostöövõimes. Kuigi teistest vastustest selgus, et pikemas perspektiivis on sportlased siiski võimelised need probleemid seljatama ja kokkuvõttes paraneb nii mängija enda kui ka terve meeskonna esinemisvõime, on oluline ka neid esialgseid probleeme täpsemalt jälgida ja lahendada.

Kindlasti tuleks abiks mängija eelmise meeskonna treenerite, mänedžeride, juhtkonna jne aeg-ajaline suhtlus uue meeskonna omadega, et arutada sportlase eelnevat ja senist arengut. Samuti oleks kasulik üritada vähemalt esialgu suurendada oluliselt sportlase ja

tema meeskonnaliikmete ning treeneritevahelist suhtlust – näiteks korraldada treeninguväliseid kokkusaamisi, arenguestluseid jne, et toimuks pidev kommunikatsioon ning võimalike konfliktide lahendamine oleks lihtsam ja efektiivsem.

Edaspidiseks uurimiseks paneb autor ette, et kuigi sportlaste enda seisukoht nende migratsiooni mõjule sihtvõistkonnale on käesoleva uurimistöö tulemusena teada, peaks just seda spordimigratsiooni aspekti lähemalt uurima mitte ainult sportlaste endi, vaid ka spordivõistkondade administratiivtöötajate seisukohalt – treenerid, mänedžerid ja muud isikud, kellel on parem objektiivne ülevaade kogu võistkonna üldisest töövõimest ja tulemustest, oskaksid kindlasti ülevaatlikumalt hinnata ja selgitada sportlaste migratsiooni mõju nii lähte- kui sihtvõistkonnale.

Kui selgitada välja administratiivtöötajate seisukohad ja arvamused antud aspekti kohta ja võrrelda seda sportlaste (nii migreeruvate sportlaste kui sihtmeeskonna omadega), siis on lihtsam välja tuua sportlaste, treenerite ja administratiivtöötajate arvamuste vahelised ebakõlad, mis igapäevaselt tõenäoliselt välja ei tule, ja vastavalt sellele migreerumise ja meeskonna vahetamise protsessi paranenud kommunikatsiooni abil kõigi asjaosaliste jaoks oluliselt valutumaks muuta.

Käesoleva uurimuse tulemustest selgus samuti, et migreerumisega kaasnevad võimalikud kohanemiskasvud võivad häirida sportlase keskendumist ja aeglustada (vähemalt vahetult pärast asukoha muutust) nende arengut ja tulemuste paranemist. Selle vastuse tulemuste valguses on tulevikus kindlasti ruumi uuringutele, mis käsitlevad küsimuses mainitud migreerumisega seotud isiklike muutuste ja probleemide mõju korvpallurite ja muude alade sportlaste konkreetsele sportlikule arengule täpsemalt. Näiteks - kas ja kuidas sportlaste mängustatistika muutub vahetult pärast migreerumist – kas mängijad saavad võrreldes oma eelmise klubiga vähem või rohkem mänguaega, kas nende mängutulemuste keskmised (näiteks visketabavus, punktide arv mängu kohta jne) muutuvad paremuse või halvemuse poole.

KOKKUVÕTE

Spordivaldkonna muutumine järjest kaubanduslikumaks ja ülemaailsemaks tähendab muuhulgas seda, et üha rohkem sportlasi vahetab oma karjäärieesmärke või teisi huvisid silmas pidades võistkonda ja enamustel juhtudel sellega kaasnevalt ka asukohta. Lisaks migratsiooni mõistele, selle seotusele spordiga ja erinevate sportlaste migreerumiskäitumiste defineerimisele, on oluline välja selgitada, mis on spetsiifiliselt spordivaldkonnas reaalsete migreerumisotsusteni viivad tegurid, kas ja kuidas need üksteisega kattuvad ning kas ja kuidas need erinevad üldise tööjõu migratsiooniga seotud üldlevinud väljaselgitatud mõjuteguritest ja põhjustest.

Sportlaste migratsiooni taga peituvate põhjuste ja seda mõjutavate tegurite väljaselgitamine ja nendest tulenevate valikute ja tegevuste tagajärgede analüüsimine aitab paremini mõista sportlaste otsuseid ja tegevusi ning teha ettepanekuid selle kohta, milliste meetoditega saaks Eesti korvpallimängijate arengukeskkonda paremaks muuta ning aidata neil saavutada soovitud eesmärgid võimalikult turvalises ja efektiivses keskkonnas.

Spetsiifilise sihtgrupi (nagu käesoleval juhul korvpallurid) raames nende otsustavate faktorite kindlaksmääramise toel on võimalik koguda kasulikku infot tööjõu käitumist ja otsuseid määravate tegurite kohta ning teha kindlaks, kas ja kuidas migratsiooniprotsess antud sihtgrupile mõjub ning kas ja kuidas sportlaste migratsiooniosust mõjutavad peamised tegurid erinevad laiema migratsiooniteooria käsitlustest – nende järelduste najal on ideaalis võimalik ka spordivaldkonnas tööjõu liikumist suuremas plaanis ette näha ning nende kahjulikke (ning ka kasulikke) mõjusid otsuste tegemisel ning töökorralduse organiseerimisel arvesse võtta.

Kuna Eesti spordi, eriti kitsamalt just korvpalli kontekstis puuduvad varasemad antud teemal läbiviidud uuringud, koostas autor uuringu läbiviimiseks töö teoreetilises osas välja toodud spordimigreerujate tüpoloogia ning muude varasemalt teiste autorite poolt koostatud materjalide põhjal iseseisvalt ankeetküsimustiku, mis selgitaks võimalikult põhjalikult välja Eesti korvpalli meeste meistriliiga mängijate peamised mõjutegurid migreerumisotsuste tegemisel ning samuti selle, kas mängijate enda seisukohast on asukohavahetusel nende sportlaskarjääri ja sihtkoha võistkonna huvisid silmas pidades olnud pigem positiivne või negatiivne mõju.

Kokkuvõttes on üks olulisematest selgunud uuringutulemustest see, et kuigi varasemalt teiste autorite koostatud üldist tööjõu migratsiooni käsitlevates töodes on läbivaks seisukohaks, et põhilisteks migratsiooniotsuseid juhtivateks teguriteks on majanduslikud tegurid, siis käesoleva töö uuringutulemustest selgub, et kuigi majanduslik aspekt ei ole ka spordimigratsiooni puhul täiesti kõrvale heidetud, siis konkreetselt spordi ja veel kitsamalt korvpalli lõikes on majanduslikest aspektidest oluliselt tähtsamal kohal spordimeisterlikkuse arengu aspekt, millele lisanduvad teatud sotsiaalsed faktorid (näiteks perekonna arvamus ja tutvuste olemasolu sihtmeeskonnas).

Mis puutub migratsiooni tagajärgedesse ja üldüldisesse mõjusse, siis selgus uuringu tulemustest, et väga suur enamus ankeedile vastanutest on migratsioonijärgselt kogenud probleeme nii isiklikul kui terve võistkonna tasemel – sellest võib järeldada, et asukoha ja võistkonna vahetus on üsna traumeeriv ja stressirohke sündmus nii sportlasele endale kui ka tervele võistkonnale, arvestades meeskonnatöö ja tiimi liikmete vahelise sünergia eitamatu olulisust ja uue liikme lisandumisega seonduvaid muutusi ja probleeme.

Samas on väga oluliseks tulemuseks fakt, et olenemata eelmainitud komplikatsioonidest võistkonna vahetamisel, on eranditult kõik ankeedile vastanutest ja varasema migratsioonikogemusega korvpallimängijad ühel meelel, et asukohavahetus on pikemas perspektiivis tulnud kasuks nii nende enda isiklikule sportlikule arengule kui ka kaasa aidanud terve sihtkoha võistkonna tulemuste parandamisele.

VIIDATUD ALLIKAD

1. **Ailenei, D. and Cristescu, A.** 2010. A Regional Analysis of Romanian Labor and Human Capital Losses. Regional Studies Association Conference.
2. **Amburgey et al.** 1993. Resetting the clock: The dynamics of organizational change and failure. Administrative Science Quarterly.
3. **Anjomani, A.** 2002. Regional growth and interstate migration. Socio-Economic Planning Science.
4. **Bale, J. and Maguire, J.** 1994. The Global Sports Arena: Athletic Talent Migration in an Interdependent World. London: Frank Cass.
5. **Berman et al.** 2002. Tacit knowledge as a source of competitive advantage in the National Basketball Association. Academy of Management Journal.
6. **Bollók et al.** 2011. External and internal sport motivations of young adults. Biomedical human kinetics.
7. **Borjas, G.J.** 2000. "Economics of migration", International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences.
8. **Borjas, G.J.** 2007. Immigration and labor market outcomes in the native elderly population. Harvard University Press.
9. **Bunea, D.** 2012. Modern Gravity Models of Internal Migration. Theoretical and Applied Economics.
10. **Campbell et al.** 2002. Resetting the Shot Clock: The Effect of Comobility on Human Capital. Journal of Management.
11. **Carter, T.** 2011. Re-placing sport migrants: Moving beyond the institutional structures: informing international sport migration. International Review for the Sociology of Sport
12. **Côté, J. et al.** 2007. Practice and play in the development of sport expertise. Handbook of sport psychology

13. **Etzo, I.** 2008. Determinants of interregional migration in Italy: A panel data analysis. University Library of Munich, Germany. European Union. *International Review for the Sociology of Sport*.
14. **Gómez-López et al.** 2014. Goal orientation effects on elite handball players motivation and motivational climate. *International Conference on Intercultural Education*.
15. **Greenwood, M.** 1985. Human migration: theory, models and empirical studies. *Journal of regional science*.
16. **Hamish, C.** 2012. Sport and migration: borders, boundaries and crossings. *Sport, Education and Society*. London, Routledge.
17. **Harwood, C.G.** 2002. Assessing achievement goals in sport: Caveats for consultants and a case for contextualization. *Journal of Applied Sport Psychology*.
18. **Jackman, R., Savouri, S.** 1992. Regional migration in Britain: An analysis of gross flows using NHS central register data. *Economic Journal*.
19. **Magee, J., & Sugden, J.** 2002. "The world at their feet": Professional football and international labor migration. *Journal of Sport and Social Issues*.
20. **Maguire, J.** 1999. *Global sport: Identities. Societies. Civilizations*. Cambridge, UK: Polity Press.
21. **Maguire, J.** 2008. 'Real politic' or 'ethically based': Sport, globalization, migration and nation-state policies. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*. London, Routledge.
22. **Maguire, J., & Stead, D.** 1998. Border crossings: Soccer labor force migration and the European Union. *International Review for the Sociology of Sport*.
23. **Maguire, J., Pearton, R.** 2000. The impact of elite labour migration on the identification, selection and development of European soccer players. *Journal of Sports Sciences*.
24. **Nicholls, J. G.** 1989. *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge, MASS: Harvard University Press.
25. **Silvers, A.** 1977. Probabilistic income maximizing behaviour in regional migration. *International Regional Science Review*.
26. **Stanne, M. B., Johnson, D. W., & Johnson, R. T.** 1999. Does competition enhance or inhibit motor performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*.

27. **Van der Gaag, N. et al. 2003.** Study of past and future interregional migration trends and patterns within European Union countries in search of a generally applicable explanatory model. Report on behalf of Eurostat.

Lisad

Lisa 1. Uurimistöös kasutatud ankeetküsitlus

Üldine info:

Vanus:

Sportlaskarjääri pikkus (aastates):

Erinevate klubide arv, kus olen mänginud:

Esimene osa: migreerumise põhjused ja mõjutavad tegurid

1. Eelkõige pean võistkondade vahetamise kaalumisel silmas majanduslikke aspekte (erinevused teenimisvõimalustes, kaasnevad kulud ja tulud jne).
2. Eelkõige pean võistkondade vahetamise kaalumisel silmas sportlikku arengut puudutavaid aspekte (sihtvõistkonna tase, treenimisvõimalused, uute oskuste omandamine, jne).
3. Oleksin nõus liikuma oma isikliku sportliku arengu seisukohast kasulikumasse võistkonda ka siis, kui sellest tulenevalt väheneks minu sissetulek olulisel määral.
4. Oleksin nõus liikuma halveme tasemega võistkonda või võistkonda, kus saan vähem mänguaega ja võimalusi osalemiseks juhul, kui sellest tulenevalt paraneks oluliselt minu majanduslik seis.
5. Minu potentsiaalset asukoha vahetamise otsust mõjutaks olulisel määral minu perekonnaliikmete/lähisugulaste arvamus.

6. Minu potentsiaalset asukoha vahetamise otsust mõjutaks olulisel määral minu sõprade/tuttavate arvamus.

7. Mida geograafilisemalt kaugemal on kaalutav sihtkoht minu praegusest asukohast, seda vähem sooviksin sinna minna olenemata sihtvõistkonna tasemest või arenguvõimalustest.

8. Minu jaoks on migreerumisotsuse tegemisel olulised erinevad spordiga mitte seotud sihtkoha mugavusnäitajad (rahvaarv, geograafiline asukoht, keskmine temperatuur, kuritegevuse tase jne).

9. Minu jaoks on oluline, et planeeritavas sihtkohas oleksid mul juba eksisteerivad mitteametlikud tutvused või varajasem olemasolev suhtlusringkond.

10. Tunnen ennast kindlamalt, kui planeeritavas sihtkohas ja meeskonnas on ees inimesed, kellega olen varasemalt kokku puutunud või koos töötanud.

Teine osa: migreerumisotsuse tagajärjed ning mõju arengule

11. Olen kogenud vahetult pärast võistkonna vahetamist kohanemiskõhust isiklikul tasemel (arengu aeglustumine, keskkonnamuutusega seotud stress, sotsiaalsed raskused, meeleolu langus, jne).

12. Olen kogenud vahetult pärast võistkonna vahetamist kohanemiskõhust võistkondlikul tasemel (meeskonna tulemuste halvenemine, raskused koostöös, pinged tiimi liikete ja/või treenerite/administratiivtöötajate vahel, jne).

13. Minu spordialased oskused on meeskonna vahetamise tulemusena olulisel määral täiendunud.

14. Arvan, et migreerumisotsus on kokkuvõttes kaasa aidanud minu isiklikule

spordialasele arengule tervikuna.

15. Arvan, et migreerumisotsus on kokkuvõttes kaasa aidanud sihtvõistkonna üldisele arengule ja tulemuste parandamisele.

SUMMARY

MIGRATION OF ATHLETES USING THE EXAMPLE OF THE MEN'S BASKETBALL PREMIER LEAGUE IN ESTONIA

Elen Veenpere

The commercialization and globalization of sports means that more and more athletes change teams and as a result, usually their geographic location. Migration isn't a random or undefined choice when it comes to workforce in general nor when it comes to migration in sports - it's a definite decision to change location and it's guided by certain factors and objectives.

Finding out the main factors affecting migration decisions of athletes and the analysis of the choices and consequences involved helps better understand the athletes' decisions and actions and make suggestions about methods that can be used to improve the developmental environment of Estonian professional basketball players and help them reach their goals in a safe and effective environment. Defining the main influential factors of migration in sports and basketball in specific is also useful information to club owners, trainers, managers etc. in regulating the players' market and making offers.

The goal of this thesis is to make suggestions to trainers, managers and owners of the teams in the Estonian men's Basketball Premier League to help develop the positive effect of the migration process on both the athlete's personal as well as the target team's performance as a whole. To reach that goal, the following questions were asked: are the factors that affect migration in sports any different from factors that have been previously established regarding migration in workforce in general, and if yes, then what are the differences, and whether changing teams and locations has contributed to the athletes and their team mates or rather slowed down their progress due to possible issues with adaptation.

The following research tasks were defined to reach the goal:

- analyze the nature of motivation in sport;
- give an overview of previous theories on migration in the context of both general workforce migration as well as athletes and find connections between both;
- point out the unique aspects of sports migration;
- conduct a research covering the influential factors and consequences of migration in sports;
- based on the results of the research, make conclusions and suggestions to trainers and owners of teams in the Premier League.

The author put together a questionnaire based on previously mentioned theories to find out the main factors influencing athletes' migration decisions and also the possible negative or positive consequences of the migration decision on both the athlete personally as well as the target team as a whole. 29 professional Estonian basketball players filled out the questionnaire.

The results showed that even though in previous research on migration, the recurrent theme is that the main factors influencing migration decisions are economic, then based on the results of this research, it is very clear that even though economic aspects haven't been completely discarded in the case of athletes, then in sports and more specifically basketball, developmental aspects are definitely more important. If there is a chance that the migration decision will increase the athlete's skill set and helps them reach a higher level in sports, then all economic aspects recede to the background.

In addition to personal development, other important factors influencing the decision to migrate include the opinion of family members and also the presence of people in the target location that the athlete has previously worked with - this shows, that regardless of the wish to develop their skills at any cost, it's still very important for basketball players to have social connections in the new location, who will help deal with settling in and adjusting.

Concerning the consequences and general impact of migration, the research results showed that a majority of athletes have experienced issues following migration on both a personal level as well as the whole team - this means that the change of location and team members is a fairly traumatic and stressful event for the athlete as well as the whole team.

However, there is one more result that is very important to point out - the fact that regardless of aforementioned complications following the change of location, absolutely every basketball player who answered the questionnaire was convinced that migration has benefited both their own personal development as well as improvement in results of the whole team in the longer perspective.

Based on these results, some suggestions were made by the author:

- since personal skill improvement was the main motivator in making the migration decision, it's imperative to find out how much chance the athlete actually has to develop and demonstrate their skills in the new location by looking at statistics and current lineup of the target team and comparing it to the migrating athlete's statistics and skills;
- since the opinion of close members of the family was also very important, then it's important to find out whether the athlete has immediate family members that need to go through the migration process with them (wife, partner, kids etc) and provide additional help and advice to make the process easier;
- a majority of athletes mentioned experiencing additional stress and adjustment issues immediately after migrating - the author suggests initially increasing the communication between the athlete and the management and players of the new club as well as communication between the management of the old club and the new one.

All of these changes and improvements in the organizing, executing and following stages of migration would help make it a much easier and painless process for the athlete as well as the team they're joining.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Elen Veenpere,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Sportlaste migratsioon Eesti meeste Korvpalliliiga näitel”

mille juhendaja on Liina Puusepp,

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Pärnus, **20.05.2015**